

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF VAN "KORTRIJK WEIDE" TE KORTRIJK (WEST-VLAANDEREN)

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 383

Rapport opgemaakt door: Veerle Caelen, Clémence Marchal en Pedro Pype

Kontichesteenweg 38

2630 Aartselaar

maart 2017

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief van "Kortrijk Weide" te Kortrijk (West-Vlaanderen).

Auteurs

Veerle Caelen, Clémence Marchal en Pedro Pype

Projectnummer

- 20985 (intern)
- 2017C410 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Aartselaar, maart 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 383

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	06/03/2017	Interne draft
v1	28/03/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	03/2017	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns / Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 2 Verslag van Resultaten	8
1 Inleiding (beschrijvend gedeelte)	8
1.1 Thesaurus	8
1.2 Administratieve gegevens	8
1.3 Doel van het onderzoek	9
1.4 Aanleiding van het onderzoek	9
1.5 Afbakening onderzoeksgebied	9
1.6 Onderzoeksstrategie	11
2 Aard van de bedreiging	12
2.1 Huidige situatie	12
2.2 Toekomstige situatie	22
3 Assessmentrapport: Landschappelijke analyse	28
3.1 Topografische situering	28
3.2 Bodemkundige situering	31
4 Assessmentrapport: archeologische voorkennis	37
4.1 Historische situering	38
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	41
4.3 Cartografische bronnen	52
4.4 Recente landschapsveranderingen	59
5 Besluit	62
5.1 Interpretatie en datering	62
5.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	62
5.3 Samenvatting	63
6 Kwaliteitscontrole en ondertekening	65
7 Bibliografie	66
7.1 Literaire bronnen	66

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2015) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). Het terrein voor grondverbetering en de buffergracht staan met een pijl aangegeven. (Bron: Geopunt 2017)	10
Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)	10
Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: CadGIS 2017)	11
Figuur 4: Inplantingsplan met aanduidingen van de lopende deelprojecten buiten het onderzoeksgebied (bron: Opdrachtgever 2017).....	12
Figuur 5: Meest recente orthofoto van het onderzoeksgebied (middenschalig winteropnamen, kleur, 04/2016) van het onderzoeksgebied. Omwille van de lopende werven sinds september 2016 kan het uitzicht van het terrein reeds gewijzigd zijn (bron: Opdrachtgever 2017).	13
Figuur 6: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied in de omgeving van het zwembad met zicht op de zone voor de ecologische parkweide. Op de achtergrond liggen de Burgemeester Lambrechtlaan en de brug over het kanaal ten noorden van het onderzoeksgebied (bron: Opdrachtgever 2017).....	13
Figuur 7: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied in de omgeving van het zwembad met zicht op de noordwestelijke gevel van de fuifzaal (bron: Opdrachtgever 2017).14	
Figuur 8: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied met zicht op de zone voor het zwembad en het wandelpad dat tussen het zwembad en de spoorweg richting het notenbos loopt (bron: Opdrachtgever 2017).....	14
Figuur 9: Zicht op de zone voor de parkweide en de groenaanleg aan de oostzijde voor het zwembad zoals gezien vanaf het rond punt aan de Burgemeester Lambrechtlaan (bron: Opdrachtgever 2017).	15
Figuur 10: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied ter hoogte van de geplande Spoorwegtuin(bron: Opdrachtgever 2017).....	15
Figuur 11: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied ter hoogte van de geplande Spoorwegtuin(bron: Opdrachtgever 2017).....	16
Figuur 12: Plan met de verontreinigde zones die in 2009 reeds afgegraven werden (Herzeele 20009, Bijlagen).....	17
Figuur 13: Kaart met de onderzochte zone uit 2014. De gele zone is de ontgravingszone voor de bodemsaneringswerken onder het schoolgebouw voor het CVO. De blauw omlijnde zone vormt de afbakening van verontreinigingszone E (bron: Universoil 2014).	18
Figuur 14: Detail met de uitgravingszone uit de bodemsaneringswerken in 2014 (bron: Universoil 2014).	19
Figuur 15: Plan met de uitgravingszones. De lichtrode zone overlapt volledig met de spoorwegtuin. De roze groene, roze, paarse en donkerrode zones overlappen deels met omgevingsaanleg rond het zwembad en met het notenbos (bron: Eeckhout 2016).	20
Figuur 16: Plan met aanduiding van de zones waar calamiteiten plaatsvonden (donker groen), de zone voor de CVO (groen), en de vervuiling ter hoogte van KWZ-2 uitgravingszones 2 en 3 (bron:Eeckhout 2016)	20
Figuur 17: De uitgravingszones en calamiteiten die afgebakend werden in de studie uit 2016 met het onderzoeksgebied erover geprojecteerd. De verschillende deelgebieden van het onderzoeksgebied staan eveneens aangeduid.	21
Figuur 18: Inplantingsplan voor het domein "Kortrijk Weide" (bron: Opdrachtgever 2017).	22
Figuur 19: Detail inplantingsplan. Van rechts naar links zijn: het balkon, de glijbaan/trap, het grasveld, en de zandberg zichtbaar (bron: opdrachtgever 2017).....	23

Figuur 20: Terreindoorsnede met ten zuiden van de waterloop het grasveld en balkon met daartussen de trap en de glijbaan (bron: opdrachtgever 2017).....	23
Figuur 21: Doorsnede van de helling met glijbaan (bron: Opdrachtgever 2017).	23
Figuur 22: Detail inplantingsplan met zicht op het Notenbos (bron: Opdrachtgever 2017).	24
Figuur 23: Doorsnede van de terrassen ter hoogte van het notenbos (bron: Presentatie inspraakavond Inrichting openbaar domein Kortrijk Weide: Voorontwerp 18 mei 2015).....	24
Figuur 24: Detail inplantingsplan. Centraal ligt het zwembad dat reeds behandeld werd in een eerdere archeologienota (ABO rapporten 245). Aan de westelijke zijde tussen het zwembad en de spoorweg ligt de wandelweg (bron: Opdrachtgever 2017)	25
Figuur 25: Detail inplantingsplan met zicht op de doorsteek tussen de loods en het zwembad (bron: Opdrachtgever 2017).	26
Figuur 26: Detail inplantingsplan met zicht op de spoorwegtuin (bron: Opdrachtgever 2017).	26
Figuur 27: Terreindoorsnede met aan de westzijde de spoorwegtuin (links op de afbeelding)	27
Figuur 28: Detail terreindoorsnede ter hoogte van de spoorwegtuin (Bron: opdrachtgever 2017)	27
Figuur 29: Uittreksel van de topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: NGI 2016)	28
Figuur 30: Orthofoto met aanduiding van de locatie van de hoogteprofielen en de hoogteprofielen van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017).....	29
Figuur 31: DTM (1m) met aanduiding van het tracé en terrein voor grondverbetering (blauw): overzicht (boven) en detail (onder). (Bron: Geopunt 2016)	30
Figuur 32: Hillshade (5m) met aanduiding van het tracé (blauw) (bron: Geopunt 2016)	31
Figuur 33: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)	31
Figuur 34: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016).....	33
Figuur 35: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied: profieltypes 3 en 3a. (Bron: Geopunt 2017)	34
Figuur 36: Gedigitaliseerde Tertairgeologische kaart (1:50.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016).....	34
Figuur 37: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)	35
Figuur 38: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)	36
Figuur 39: Tabel met geraadpleegde bronnen voor hoofdstuk 4.	37
Figuur 40: Kortrijk ingenomen door de Malcontenten, 1580, prent door Frans Hogenberg (1580-1582) (bron: Rijksmuseum Rotterdam 2017).	39
Figuur 41: Overzichtskaart Inventarissen Onroerend Erfgoed met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2016)	41
Figuur 42: GRB met aanduiding van de Patersmote en het kasteeldomein van Marke (groen) en het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2017)	42
Figuur 43: GRB met aanduiding van het bouwkundig erfgoed (oranje) in een straal van 250m (rood) rond het studiegebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2017)	43
Figuur 44: Overzicht van alle bouwkundige relictten in een straal van 250m	45
Figuur 45: Eenheidsbebouwing van 7 stadswoningen (ID: 59936) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).....	45
Figuur 46: Estaminet en stadswoning in neo-Vlaamse-renaissance stijl (ID:59336) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).	46

Figuur 47: Modernistische stadswoning uit het interbellum (ID: 59364) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).....	46
Figuur 48: GRB met aanduiding van CAI-locaties (groen) binnen een straal van ca. 1km rondom het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: CAI 2016).....	47
Figuur 49: Overzichtstabel met CAI-locaties.....	48
Figuur 50: GRB met aanduiding van de zones waar geen archeologie te verwachten valt (gearceerd), binnen straal van 1km (rood) rond het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geoportaal 2017).	49
Figuur 51: Overzicht van verdwenen molens in een straal van 1km.	51
Figuur 52: Deventerkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Koninklijke Bibliotheek van België 2017).....	52
Figuur 53: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)	53
Figuur 54: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)	54
Figuur 55: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)	55
Figuur 56: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)	56
Figuur 57: Popp-kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (Geopunt 2016)	57
Figuur 58: Topografische kaart van België uit 1939 (bron: NGI 2017).....	58
Figuur 59: Orthofotomozaïek uit 1971 (kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016).....	59
Figuur 60: Orthofotomozaïek uit 1979-1990 (kleinschalige zomeropnamen, kleur) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016).....	60
Figuur 61: Orthofotomozaïek uit 2016 (middenschalige winteropnamen, kleur) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)	61

DEEL 2 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Kortrijk, omgevingsaanleg, bodemsanering, vrijgave

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017C410
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO NV
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	"Kortrijk Weide"
- straat + nr.:	Magdalenastraat zn. - Burgemeester Lambrechtlaan zn.
- postcode:	8500
- fusiegemeente:	Kortrijk
- land:	België
Lambert72coördinaten (EPSG:31370)	Bounding Box Min: 71236.7 – 168842.50 Max: 71560.8 – 169171.31
Kadaster	
- Gemeente:	Kortrijk (West-Vlaanderen)
- Afdeling:	1 (Kortrijk)
- Sectie:	E
- Percelen:	360/7, 369/3P, 450N5, 450I5
Onderzoekstermijn	Maart 2017
Thesaurus	Bureauonderzoek, Kortrijk, omgevingsaanleg, bodemsanering, vrijgave

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan welke archeologische erfgoedwaarden er ter hoogte van het onderzoeksgebied te verwachten zijn en in welke mate deze bedreigd worden door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven: Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. En tot slot wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

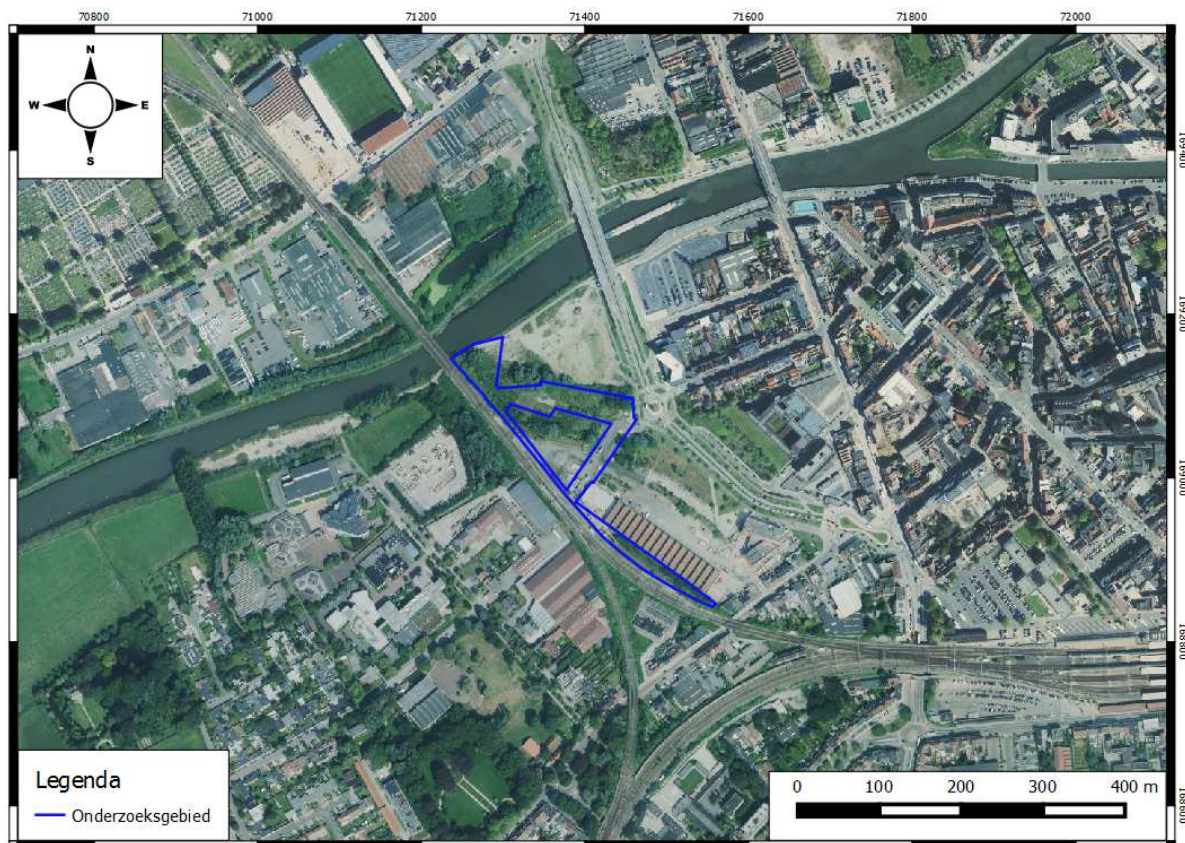
1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand naar aanleiding van de omgevingsaanleg bij de inrichting van het openbaar domein “Kortrijk Weide”. Deze omgevingsaanleg kadert binnen een ruimer project in meerdere fasen waarbij het domein Kortrijk Weide volledig wordt heringericht. Er wordt onder andere: een zwembad, een ECO-tuin, een parking, en een gebouw voor volwassenonderwijs aangelegd. Deze nota behandelt echter uitsluitend de omgevingsaanleg rond het zwembad en de aanleg van de zogenaamde “Spoorwegtuin”. Alle overige bodemingrepen op dit domein vallen buiten het kader van deze archeologienota.

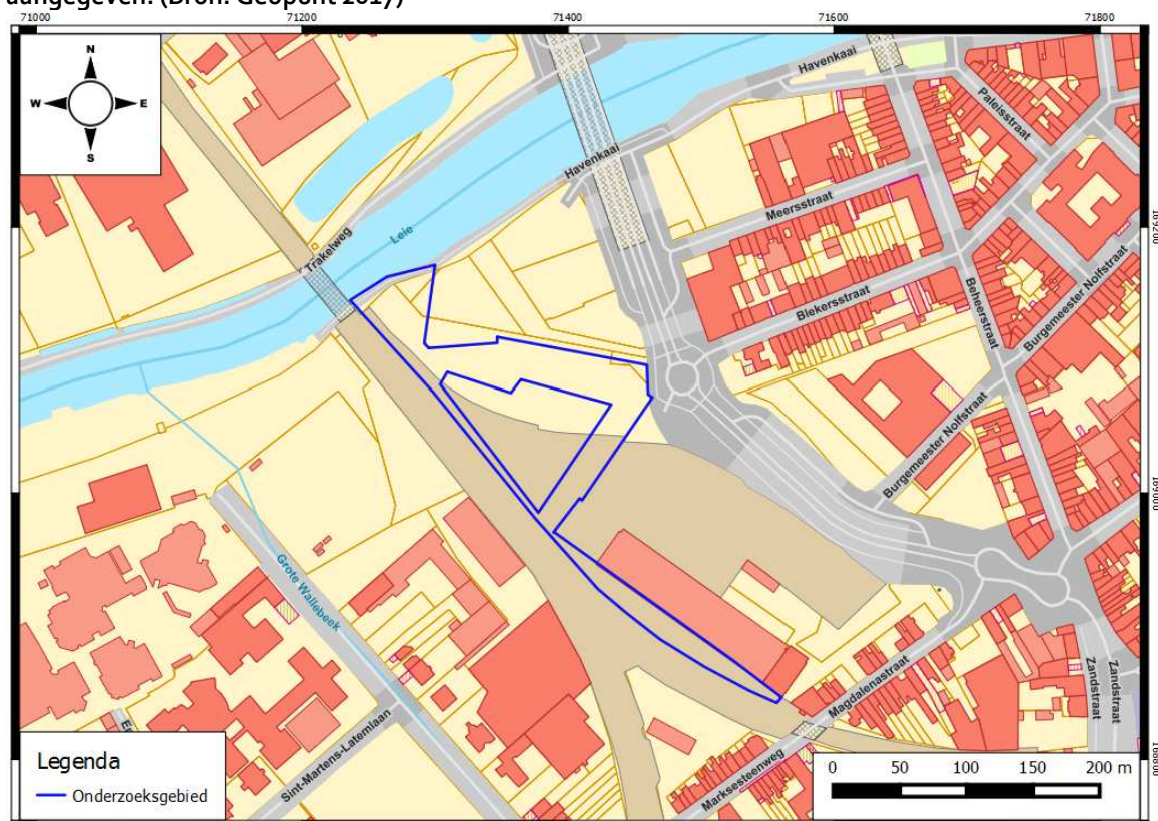
De beoogde omgevingsaanleg en de bijhorende graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3000m² overschrijdt (ca. 43.612m²) en de ingreep in de bodem (ca. 20.050m²) de 1000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor deze percelen.

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

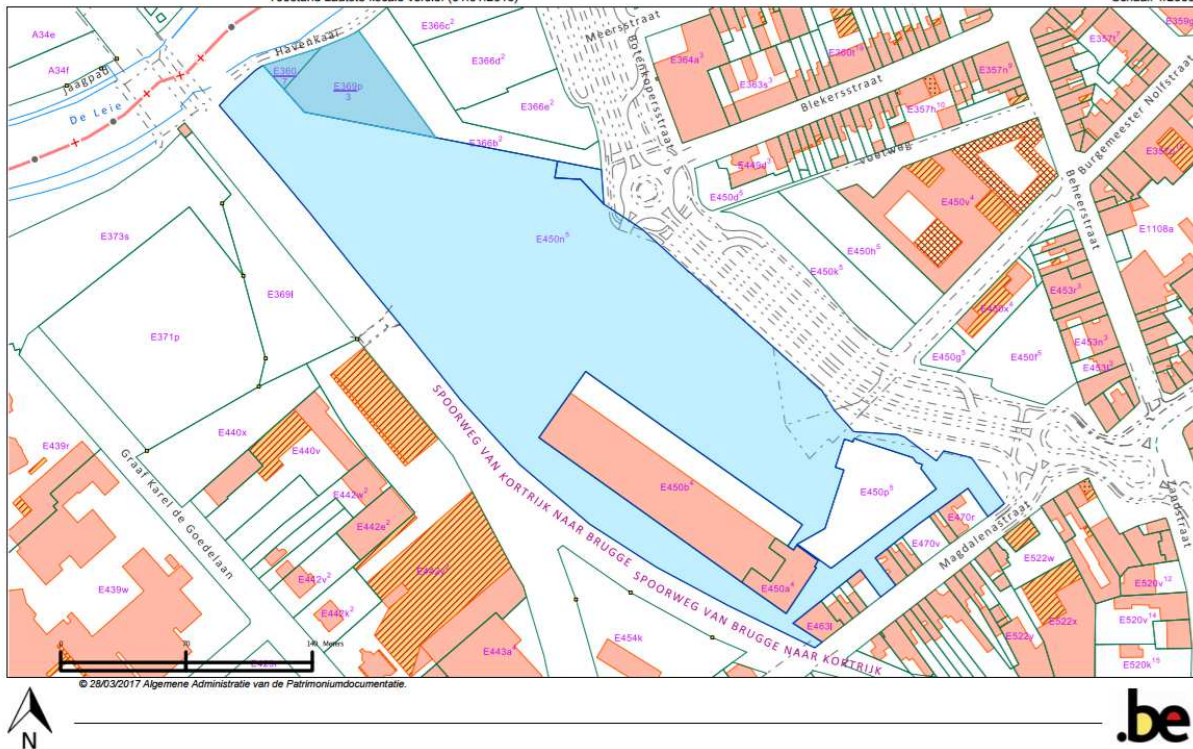
Het onderzoeksgebied is gesitueerd op de campus Weide in Kortrijk, gesitueerd op de zuidelijke oever van de Leie. Het onderzoeksgebied wordt in het noorden begrensd door de Havenkaai (Leie), in het oosten door de Burgemeester Lambrechtlaan, in het zuiden en het westen door de spoorweg.

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2015) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). Het terrein voor grondverbetering en de buffergracht staan met een pijl aangegeven. (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: CadGIS 2017)

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

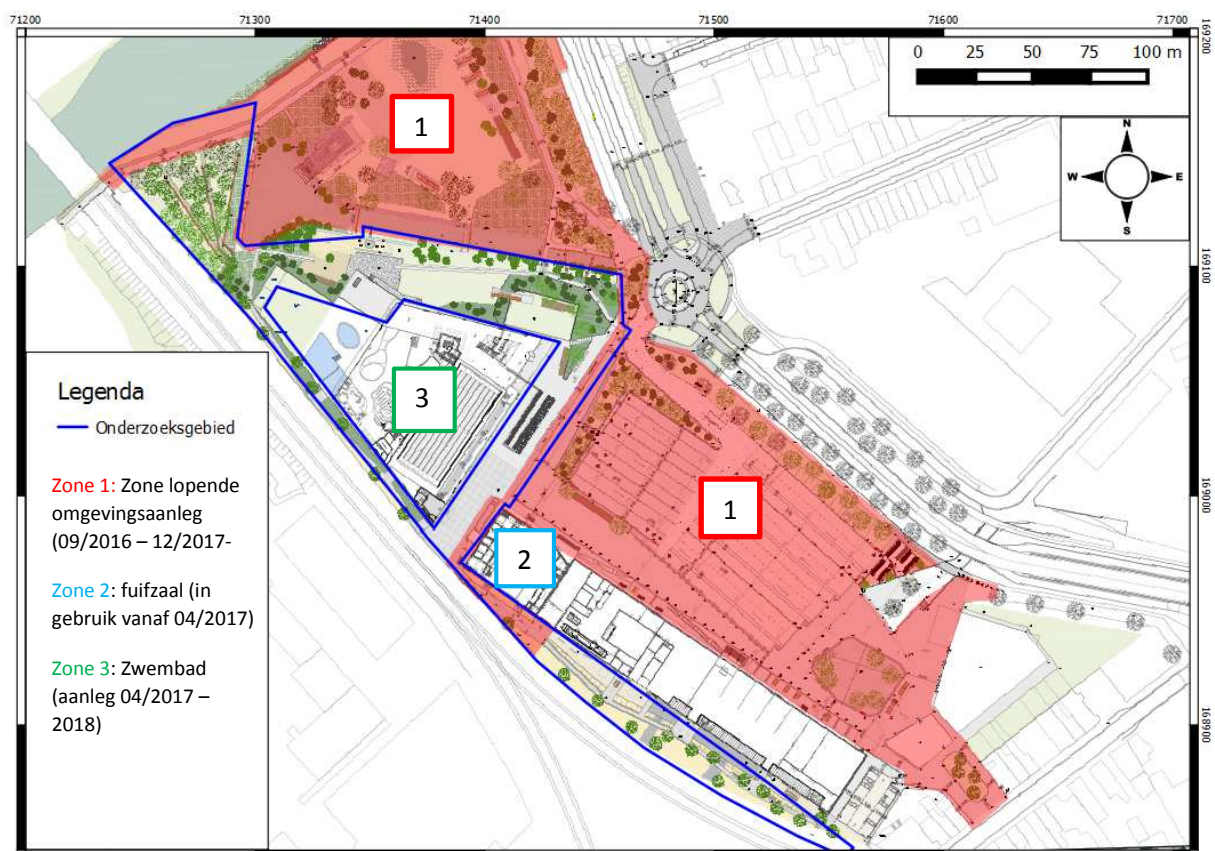
Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

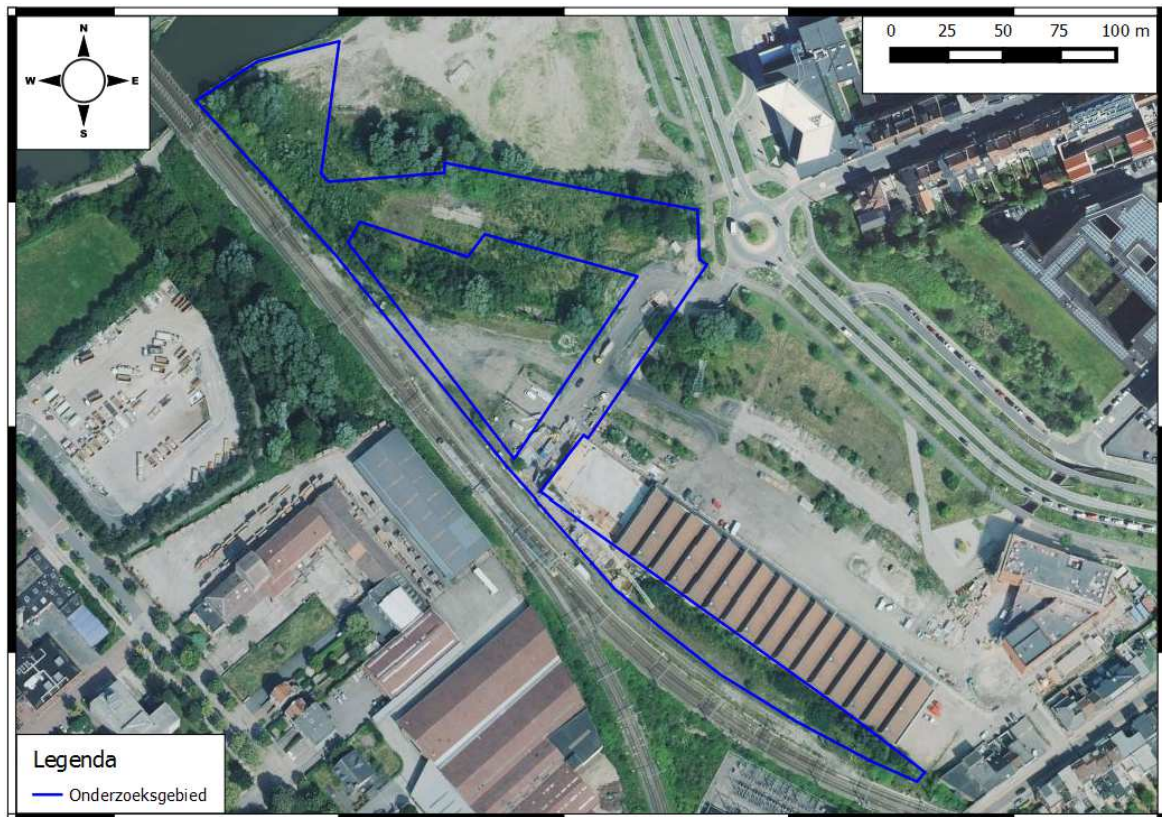
2.1 HUIDIGE SITUATIE

Momenteel ligt het grootste deel van het onderzoeksgebied braak. In enkele zones is momenteel reeds omgevingsaanleg aan de gang:

- Perceel 450N5: Het noordwestelijke deel van het perceel ligt momenteel nog grotendeels braak. Vanaf april 2017 wordt gestart met de aanleg van een zwembad met bijhorende ligweide. Op het zuidoostelijke deel van het perceel wordt sinds september 2016 aan omgevingsaanleg gedaan. Er wordt hierbij o.a. voorzien in de aanleg van een parkeerzone en groenaanleg. Aan de noordwestelijke zijde van de loods (450B4) wordt momenteel een fuifzaal gebouwd. Deze fuifzaal ligt op de grens met perceel 450B4 en wordt normaal gezien vanaf juli 2017 in gebruik genomen.
- Perceel 450I5: Dit perceel maakt deel uit van de omgevingsaanleg die sinds 2016 bezig is. Hierbij wordt voorzien in de aanleg van grasperken en bomen.
- Perceel 369P3: De westzijde van dit perceel valt binnen het onderzoeksgebied. Dit gedeelte ligt momenteel braak. De overige oppervlakte van het perceel maakt deel uit van de omgevingsaanleg die sinds september 2016 bezig is. Deze omgevingsaanleg voorziet in de aanleg van een ecologische parkweide die deels op perceel 369P3 komt te liggen.
- Perceel 360/07: Dit perceel ligt volledig braak en wordt momenteel gebruikt als opslag.

Figuur 4: Inplantingsplan met aanduidingen van de lopende deelprojecten buiten het onderzoeksgebied (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 5: Meest recente orthofoto van het onderzoeksgebied (middenschalig winteropnamen, kleur, 04/2016) van het onderzoeksgebied. Omwille van de lopende werven sinds september 2016 kan het uitzicht van het terrein reeds gewijzigd zijn (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 6: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied in de omgeving van het zwembad met zicht op de zone voor de ecologische parkweide. Op de achtergrond liggen de Burgemeester Lambrechtlaan en de brug over het kanaal ten noorden van het onderzoeksgebied (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 7: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied in de omgeving van het zwembad met zicht op de noordwestelijke gevel van de fuifzaal (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 8: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied met zicht op de zone voor het zwembad en het wandelpad dat tussen het zwembad en de spoorweg richting het notenbos loopt (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 9: Zicht op de zone voor de parkweide en de groenaanleg aan de oostzijde voor het zwembad zoals gezien vanaf het rond punt aan de Burgemeester Lambrechtlaan (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 10: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied ter hoogte van de geplande Spoorwegtuin (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 11: Foto van de huidige situatie van het onderzoeksgebied ter hoogte van de geplande Spoorwegtuin (bron: Opdrachtgever 2017).

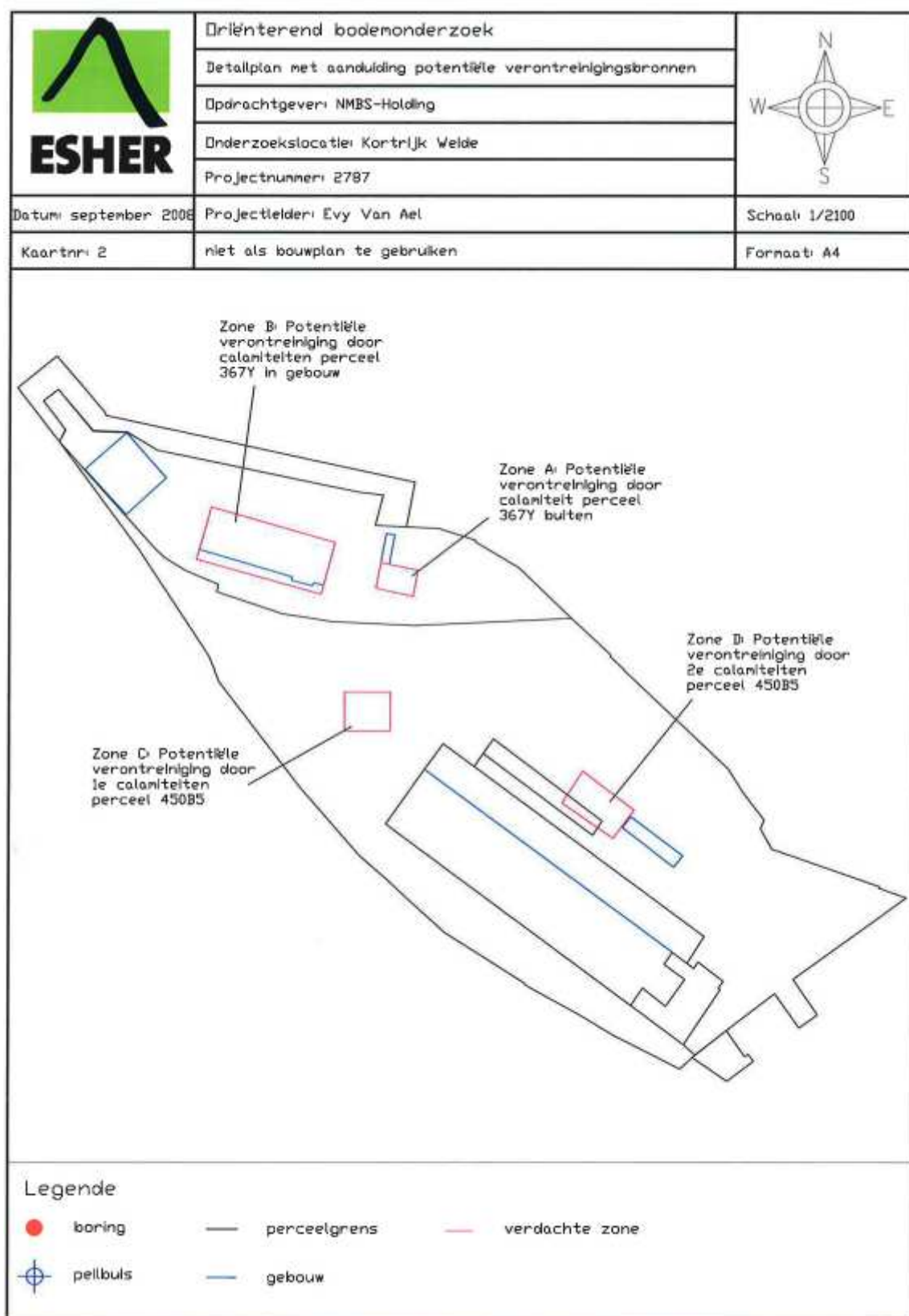
2.1.1.1 UITGEVOERDE BODEMSANERINGSWERKEN

Omwille van de industriële activiteiten die in het verleden op het terrein hebben plaatsgevonden werd de bodem reeds onderzocht om de toepassingsmogelijkheden van de grond die bij de aanleg van het openbaar domein Kortrijk Weide uitgegraven wordt na te gaan. Hieruit bleek dat er een duidelijke vervuiling van de bodem aanwezig is binnen het onderzoeksgebied en de directe omgeving (Eeckhout 2016: p4).

Een onderzoek in 2006 had tot gevolg dat zones ter hoogte van het toekomstige Notenbos en ten noorden van het zwembad gesaneerd moesten worden. In februari 2009 werd er een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd op het terrein van Kortrijk Weide. Dit onderzoek stelde vast dat grote delen van het onderzoeksgebied reeds vanaf de 19de eeuw in gebruik waren voor industriële activiteiten (Van Herzeele 2009:p 1, 5-8):

- Bleekweiden voor de textielindustrie tijdens de 19de eeuw
- Kolenopslagplaats en gasoliedepot vanaf 1964 tot 1990
- Parkeerzone tussen 2003 en 2004

Er hebben tevens een aantal calamiteiten op het terrein plaatsgevonden die de bodem vervuild kunnen hebben: In 1996 was er een incident bij het overladen van mazout, en in 2005 en 2008 werden lekkende en olievaten aangetroffen. Op enkele plaatsen werden eveneens vaten met olie omgeduwd. De plaatsen waar deze calamiteiten plaatsvonden werden beschouwd als verdachte zones omdat de calamiteiten voor verontreiniging van de bodem gezorgd konden hebben. Bijgevolg werden de calamiteiten ter hoogte van zones A, B, C, D en 5/6 tijdens het onderzoek in 2009 ingeperkt en gesaneerd. Hierbij werden alle aanwezige vaten geleidigd en afgevoerd, alle verontreinigd afval werd verwijderd, de betonverharding werd gereinigd en afgevoerd, de verontreinigde grond werd weggegraven en afgevoerd en vervangen door niet verontreinigde grond (Van Herzeele 2009: p5-17).

Figuur 12: Plan met de verontreinigde zones die in 2009 reeds afgegraven werden (Herzeele 2009, Bijlagen)

Een volgende bodemsanering werd in 2014 uitgevoerd en focuste zich op de zone waar het schoolgebouw van het CVO gebouwd werd. Ter hoogte van het geplande schoolgebouw en de parking was er een kalkhoudende ophogingslaag (zone E) met vervuiling door zware metalen aanwezig. Het ging hier om een historische vervuiling uit de 19de eeuw toen het terrein als bleekweide voor de textielindustrie gebruikt werd. Het doel van de saneringswerken was het verwijderen van deze kalkhoudende laag ter hoogte van het CVO-gebouw. Daar waar deze laag niet verwijderd werd, werd ze civieltechnisch geïsoleerd. De verwijderde grond werd op een andere locatie gestort (Universoil 2014: p7, 15-17). Het gebouw voor het CVO is ondertussen voltooid en in gebruik genomen. De rest van verontreinigingszone E werd tijdens een tweede saneringsproject tot 70cm onder het maaiveld weggegraven en opnieuw opgevuld met aanvulgrond en teelaarde (Eeckhout 2016: p9).

Figuur 13: Kaart met de onderzochte zone uit 2014. De gele zone is de ontgravingszone voor de bodemsaneringswerken onder het schoolgebouw voor het CVO. De blauw omlijnde zone vormt de afbakening van verontreinigingszone E (bron: Universoil 2014).

Figuur 14: Detail met de uitgravingszone uit de bodemsaneringswerken in 2014 (bron: Uniersoil 2014).

Op basis van historisch onderzoek konden er in 2016 twee kadastrale werkzones (KWZ) met elk respectievelijk 4 ontgravingszones afgebakend worden. Het onderzoeksgebied overlapt met 5 van deze uitgravingszones (Eeckhout 2016: 31-32 (cfr. fig. 15):

KWZ 1

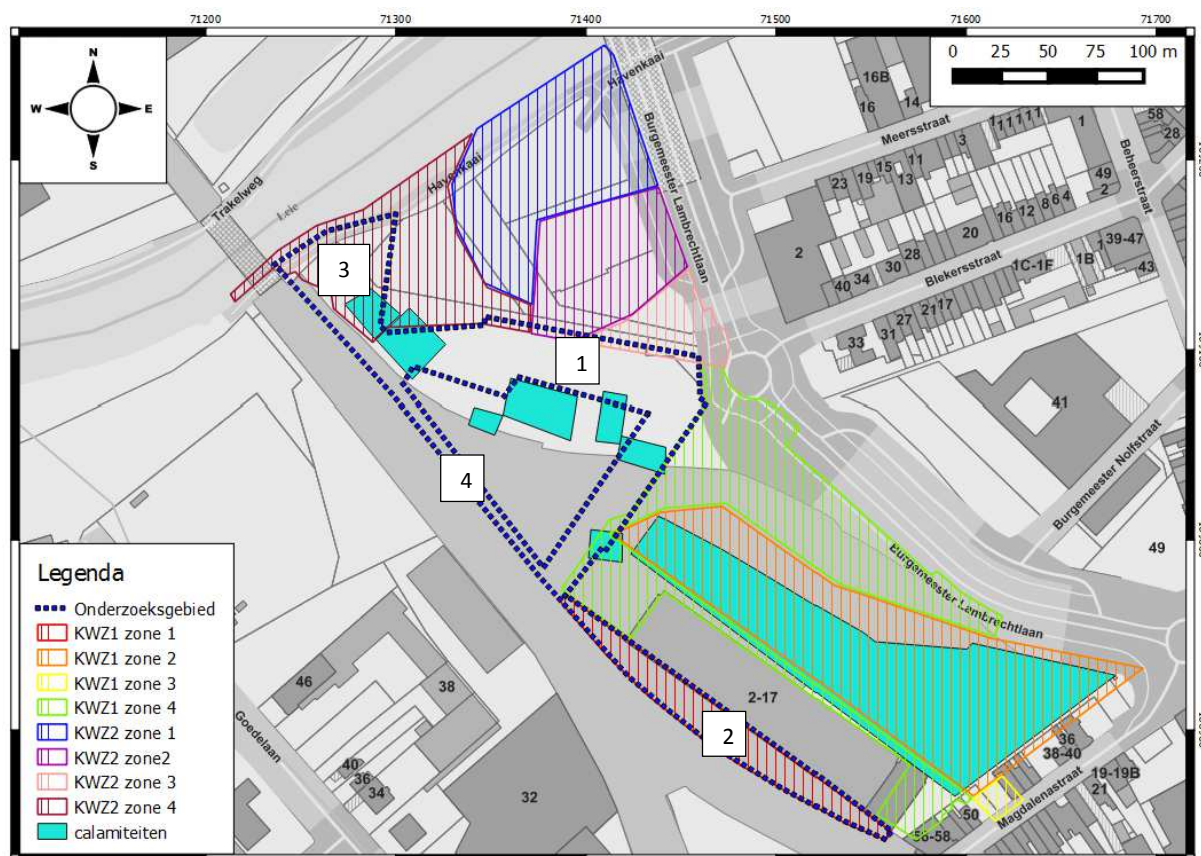
- **Zone 1:** Overlapt volledig met de spoorwegtuin. De bodem bevat puinhoudend zand dat tot ca. 2,5m onder het maaiveld weggegraven wordt.
- **Zone 4:** Overlapt deels met de doorsteek tussen de spoorwegtuin en het zwembad. Hier is een laag grindig, puinhoudend zand aanwezig die (afhankelijk van de lokale dikte van de laag) tussen de 30cm tot 3,5m diep uitgegraven wordt.

KWZ 2

- **Zone 2:** Overlapt deels met de omgevingsaanleg aan de noordwestelijke zijde van het zwembad. Hier is vervuiling met minerale olie aanwezig waardoor de bodem tot 2,5m onder het maaiveld afgegraven moet worden.
- **Zone 3:** Overlapt deels met de omgevingsaanleg aan de noordwestelijke zijde van het zwembad. De bodem moet hier tot ca. 2,5m onder het maaiveld afgegraven worden.
- **Zone 4:** Overlapt voor een groot stuk met het notenbos. Heir is een vervuiling met minerale oliën aanwezig waardoor de bodem tot 2,5m onder het maaiveld wordt uitgegraven.

Daarnaast konden er eveneens een aantal zones afgebakend worden waar calamiteiten hadden plaatsgevonden (cfr. fig. 16). De zone waar de kalklaag van de bleekweides zich bevond werd eveneens als calamiteit aangeduid.

Figuur 17: De uitgravingszones en calamiteiten die afgebakend werden in de studie uit 2016 met het onderzoeksgebied erover geprojecteerd. De verschillende deelgebieden van het onderzoeksgebied staan eveneens aangeduid.

Deelgebieden:

- Zone 1: Omgevingsaanleg tussen zwembad en watertuin. De bouwaanvraag voor deze zone werd ingediend in februari 2017. Deze zone overlapt deels met de volgende saneringszones: KWZ-2 ontgravingszone 2, KWZ-2 ontgravingszone 3 en KWZ-2 ontgravingszone 4. Daarnaast overlapt deze zone ook met een aantal calamiteitenzones.
- Zone 2: Spoorwegtuin. De bouwaanvraag voor deze zone werd ingediend in februari 2017. Deze zone valt volledig binnen KWZ-1 ontgravingszone 1.
- Zone 3: Notenbos. De bouwvergunning voor deze zone werd reeds verleend in juni 2016. Deze zone valt grotendeels binnen KWZ-2 ontgravingszone 4.
- Zone 4: Omgevingsaanleg tussen zwembad en spoorweg. De bouwaanvraag voor deze zone werd ingediend in februari 2017.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Figuur 18: Inplantingsplan voor het domein "Kortrijk Weide" (bron: Opdrachtgever 2017).

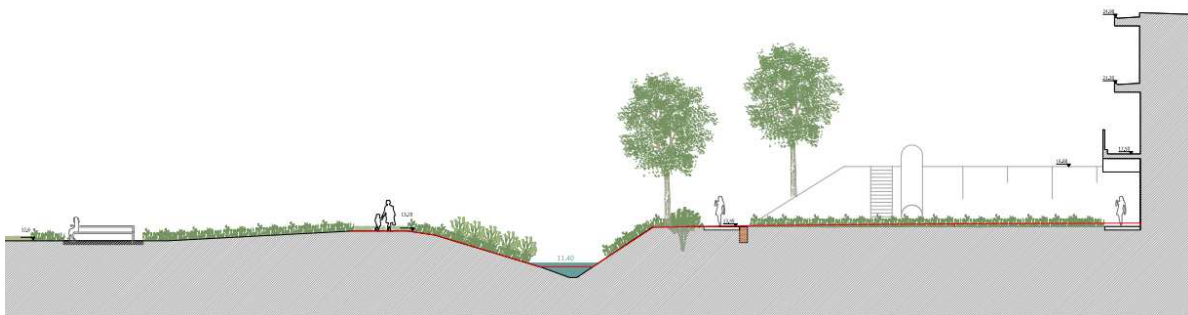
Deze nota omvat de omgevingsaanleg rondom een gepland zwembad en ten zuiden van een bestaande loods. Voor het eerder vermelde zwembad werd door ABO reeds een archeologienota opgesteld (cfr: ABO rapporten 245, 2016. ID: 3008). Er wordt voorzien in de aanleg van een Notenbos op het noordelijke deel van het onderzoeksgebied, een balkon met zandberg op het oostelijke deel, en een spoorwegtuin op het zuidelijke deel.

Het balkon en de Zandberg

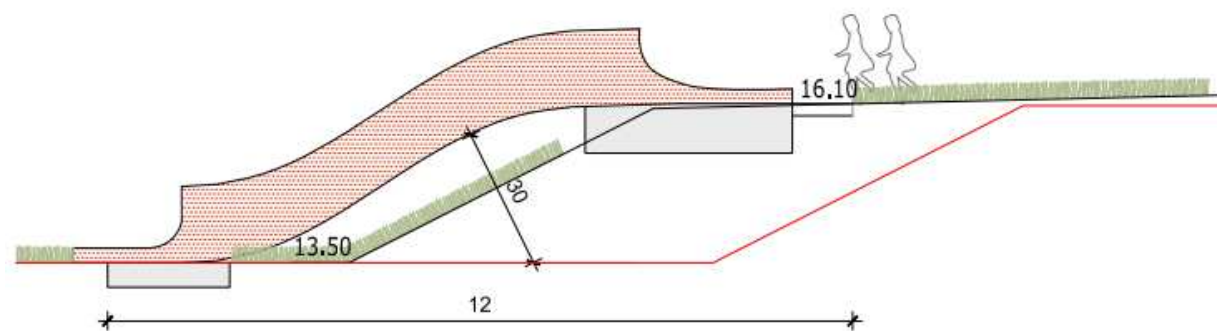
Aan de oostzijde van het zwembad worden een balkon en een zandberg voorzien. Het balkon is een reeds aanwezig plateau (ca. 17m x 28m) waarop gras, bomen waarop een houten ligdek (13m x 3m) worden geplaatst. Aan het noordelijke uiteinde van het balkon liggen een trap en een glijbaan die het balkon met een lager gelegen grasveld (ca. 20m x 40m) verbinden. De trap en de glijbaan overbruggen een afstand van 12m en een hoogteverschil van 2,6m en volgen het natuurlijke reliëf. De fundering voor deze trap en glijbaan is tussen de 10 en 20cm diep. Ten noorden van het grasveld liggen een terras en de zogenaamde zandberg. Het terras heeft een oppervlakte van ca. 575m² en bestaat uit een verharding met beton en betonnen tegels. De uitgraving voor deze verharding bedraagt ca. 20cm. Op dit terras wordt eveneens een houten ligdek (13m x 3m) voorzien. Aan de noordzijde van het terras ligt de zandberg. Dit is berg zand die als avontuurlijke spelaanleiding voor kinderen wordt aangelegd. De zandberg is ca. 16m x 9,5m groot en wordt op het huidige maaiveld aangebracht. Hiervoor is dus geen ingreep in de bodem nodig.

Figuur 19: Detail inplantingsplan. Van rechts naar links zijn: het balkon, de glijbaan/trap, het grasveld, en de zandberg zichtbaar (bron: opdrachtgever 2017).

Figuur 20: Terreindoorsnede met ten zuiden van de waterloop het grasveld en balkon met daartussen de trap en de glijbaan (bron: opdrachtgever 2017).

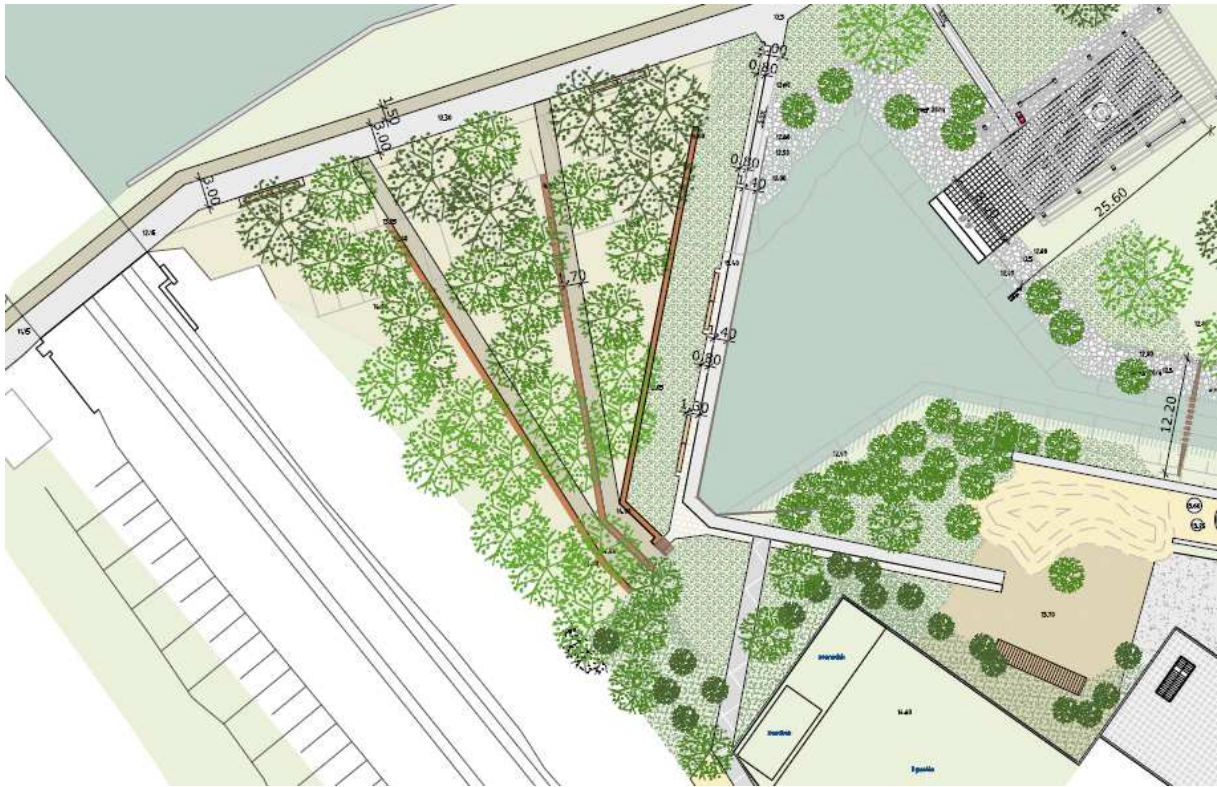

Figuur 21: Doorsnede van de helling met glijbaan (bron: Opdrachtgever 2017).

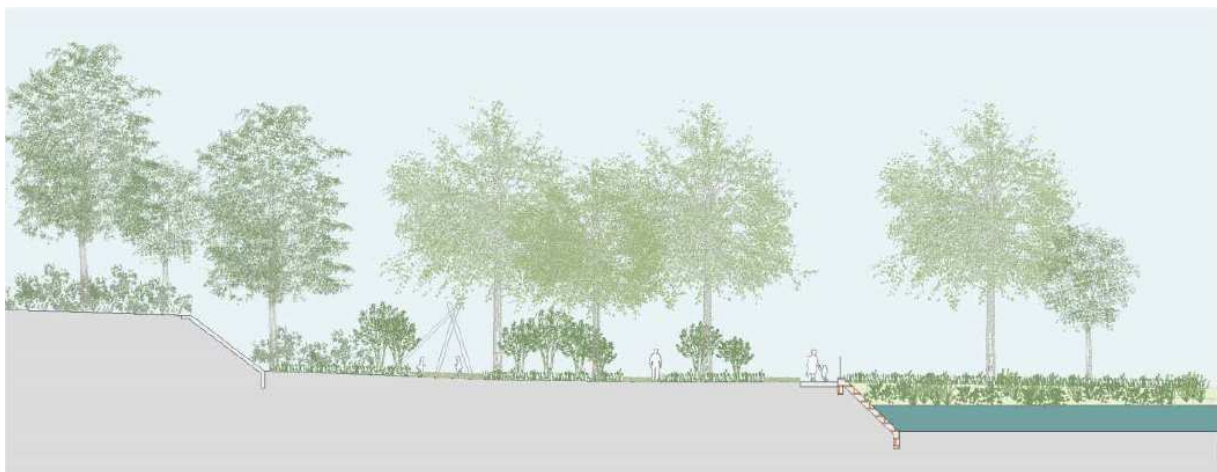
Het Notenbos

Direct ten noorden van de zandberg wordt een kleine grasvlakte voorzien. Deze vormt de overgang naar het notenbos dat zich op het meest noordelijke deel van het onderzoeksgebied bevindt. Het notenbos is een driehoekige zone met een oppervlakte van ca. 2532m² dat ten noorden wordt ingesloten door de Leie, ten oosten door de geplande ECO-tuin (geen onderdeel van deze nota), en

ten westen door de spoorweg. Het bestaat uit een reeds terrassen die grotendeels het bestaande reliëf volgen en waarop bomen aangeplant worden. Het hoogste punt van het notenbos ligt aan de spoorweg op 17.3m TAW van waaruit de terrassen aflopen in oostelijke richting tot 12,75m TAW. Het terrein wordt op bepaalde plaatsen bijgewerkt (aanvoer of afvoer van sedimenten) voor de aanleg van deze terrassen, maar de exacte locatie of omvang hiervan is nog niet bekend. Het zal echter om ingrepen met een beperkte omvang gaan.

Figuur 22: Detail inplantingsplan met zicht op het Notenbos (bron: Opdrachtgever 2017).

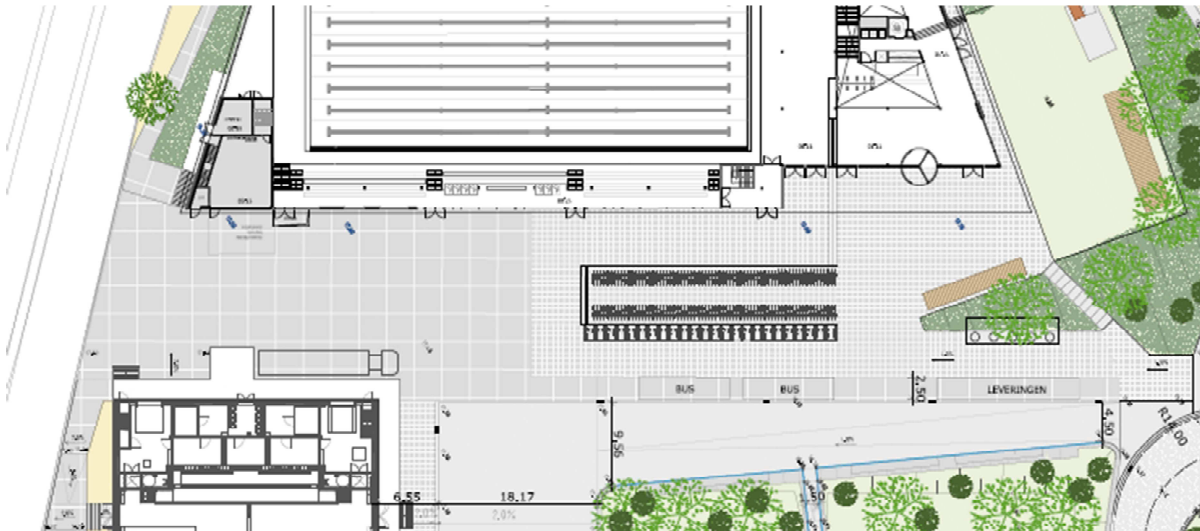
Figuur 23: Doorsnede van de terrassen ter hoogte van het notenbos (bron: Presentatie inspraakavond Inrichting openbaar domein Kortrijk Weide: Voorontwerp 18 mei 2015).

Wandelpad en doorsteek.

Vanaf het notenbos loopt er in zuidelijke richting een smalle strook (ca. 6m breed) langs de westzijde van het zwembad. Binnen deze zone wordt een verhard wandelpad uit betontegels omgeven door gras, bomen, en sierheesters voorzien. De uitgraving voor de fundering van dit wandelpad bedraagt ca. 20cm. Het wandelpad komt in het zuiden uit op een ruime doorsteek uit betontegels die het oostelijke en het westelijke deel van het onderzoeksgebied met elkaar verbinden. De uitgraving van de fundering voor deze doorsteek bedraagt ca. 20 – 30cm.

Figuur 24: Detail inplantingsplan. Centraal ligt het zwembad dat reeds behandeld werd in een eerdere archeologienota (ABO rapporten 245). Aan de westelijke zijde tussen het zwembad en de spoorweg ligt de wandelweg (bron: Opdrachtgever 2017)

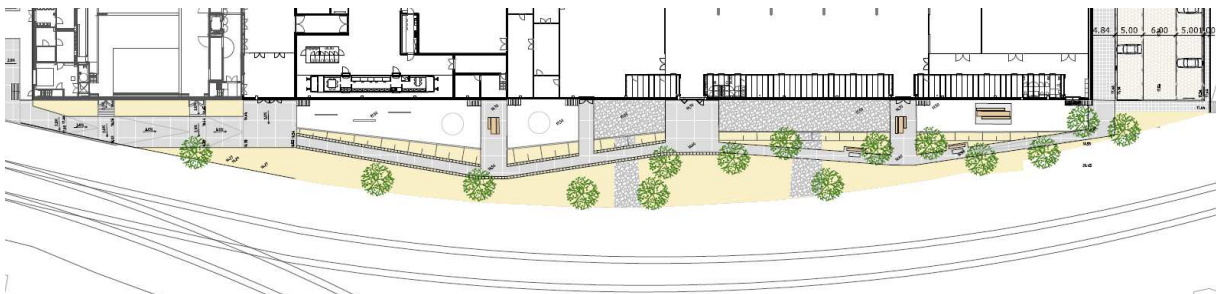

Figuur 25: Detail inplantingsplan met zicht op de doorsteek tussen de loods en het zwembad (bron: Opdrachtgever 2017).

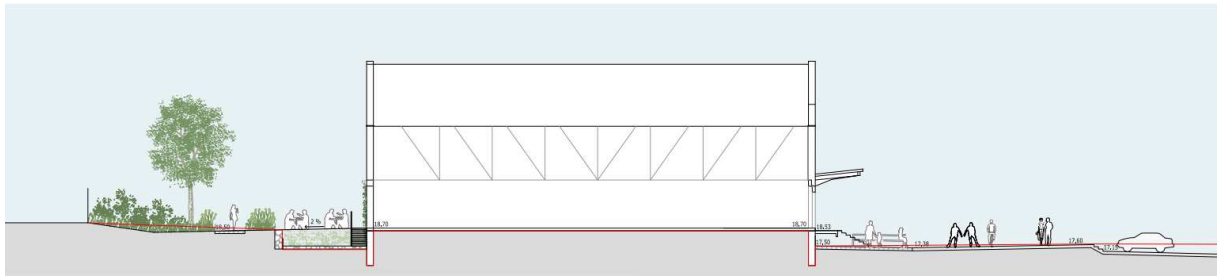
De Spoorwegtuin

De spoorwegtuin komt op een smalle strook die zich tussen de spoorweg en de bestaande loods op het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied bevindt. De spoorwegtuin bestaat uit een wandelweg uit betontegels die van noord naar zuid loopt. Dit wandelpad heeft 5 korte zijtakken die aansluiten op de bestaande loods. Rondom deze wandelweg komen 4 zones met verharding uit Doornikse steen, een betonnen zitrand met picknicktafels en zitbanken. De onverharde delen worden vol geplant met bodemsluitende vegetatie, bomen, en heesters.

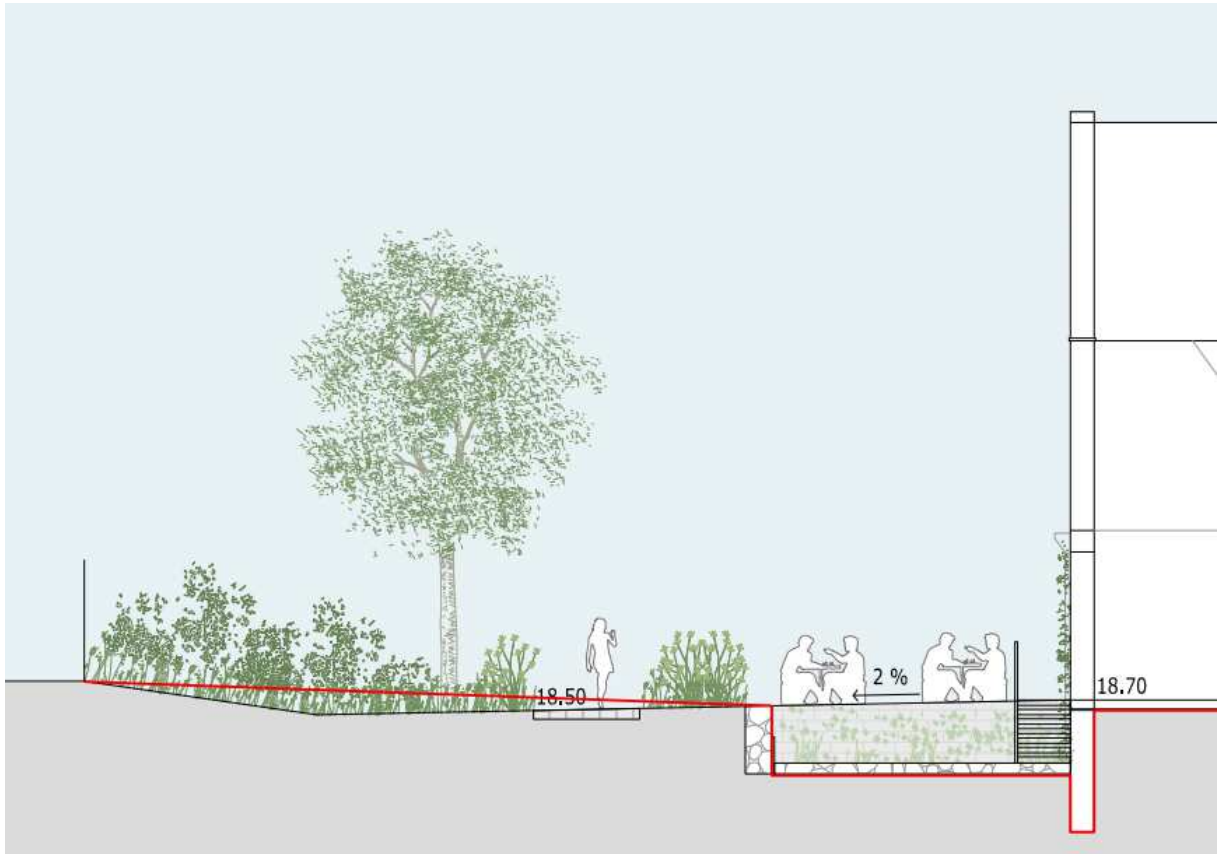
Voor het wandelpad en de zones in Doornikse steen is een uitgraving van ca. 20cm nodig voor de fundering. De aanleg van de bomen zorgt voor lokale verstoringen met een diepte tot ca. 50cm. De overige groenaanleg bestaat voornamelijk uit planten waarvoor een ondiepe uitgraving (10cm) nodig is. De verhardingen en zitranden die aan het oostzijde van het wandelpad liggen bevinden zich volledig binnen een bestaande uitgraving van ca. 1,3m diep. Deze uitgraving wordt opgevuld met de fundering voor de zitranden, de zijtakken van het wandelpad, en de zones in Doornikse steen aan de oostzijde van het wandelpad. Bijgevolg is voor de ingrepen aan de oostzijde van het wandelpad geen bijkomende uitgraving nodig en wordt de bodem hier niet verstoord door de geplande werken (cfr. fig. 9 en 10).

Figuur 26: Detail inplantingsplan met zicht op de spoorwegtuin (bron: Opdrachtgever 2017).

Figuur 27: Terreindoorsnede met aan de westzijde de spoorwegtuin (links op de afbeelding)

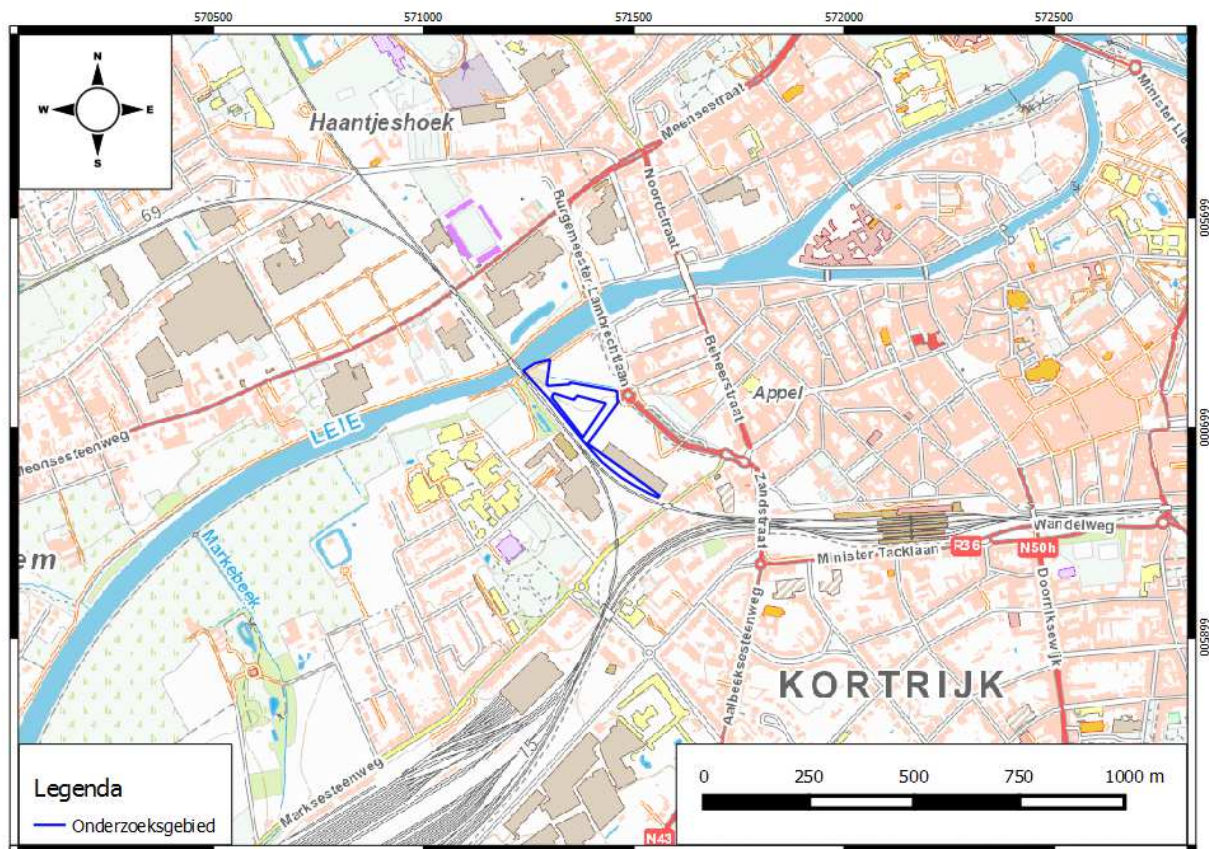
Figuur 28: Detail terreindoorsnede ter hoogte van de spoorwegtuin (Bron: opdrachtgever 2017)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

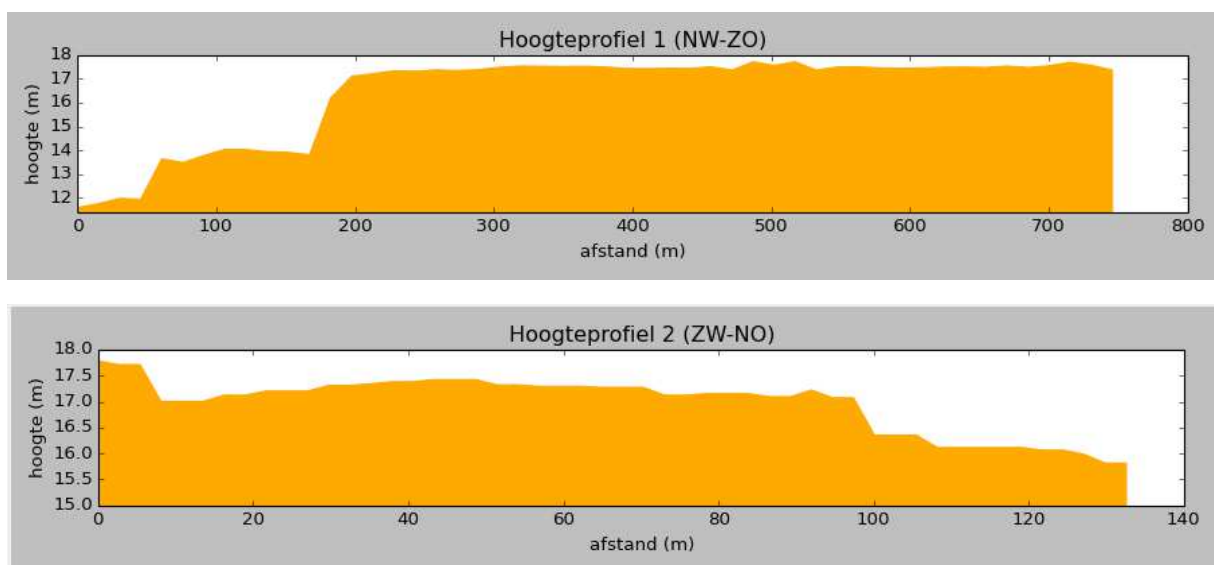
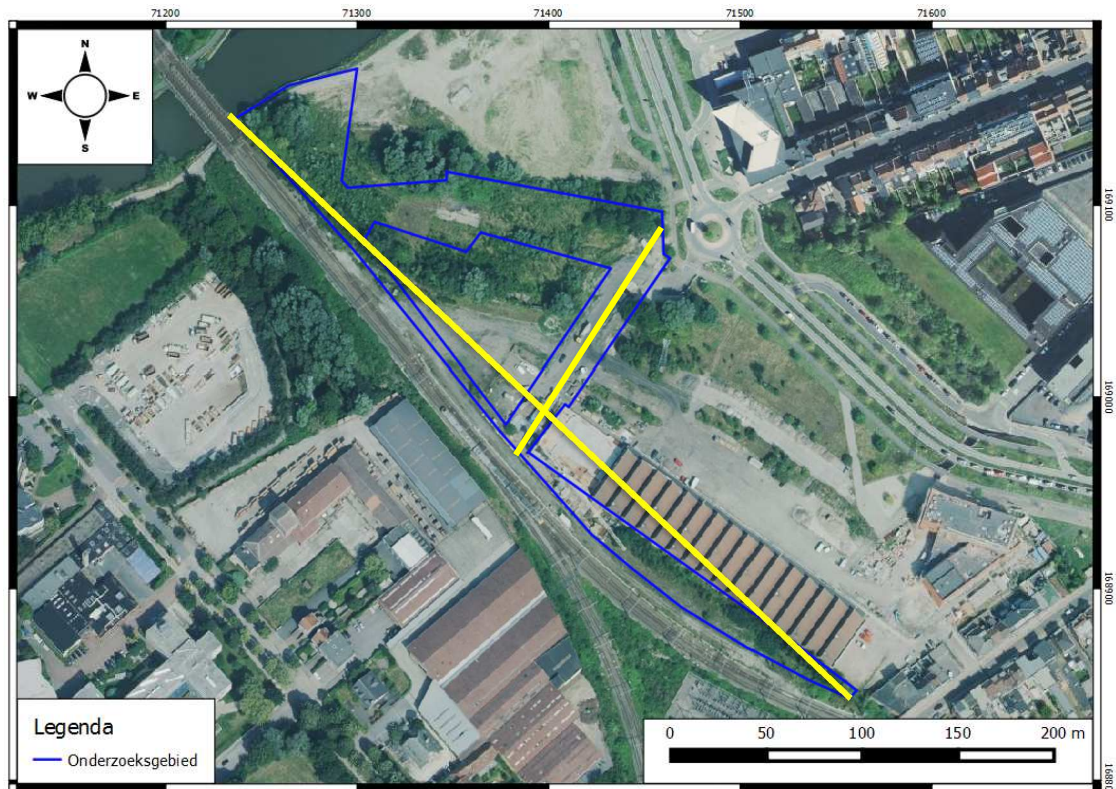
Het onderzoeksgebied bevindt zich in de gemeente Kortrijk, ten oosten van het stadscentrum. Het is te midden van enkele drukke verkeers- en waterwegen gesitueerd. Eerst en vooral is er het kanaal van de Leie ten noorden van het project gebied. Net erlangs aan de westzijde loopt het treinspoor met de verbinding naar Brugge. Aan de noordoostelijke zijde van het onderzoeksgebied ligt de Burgemeester Lambrechtlaan en aan de zuidoostelijke zijde ligt de Magdalenastraat. Iets verder naar het westen liggen de gebouwen van het Provinciaal Technisch instituut en Howest (geel) en het Magdalenapark. Naar het zuidoosten toe bevindt zich het station van Kortrijk.

Figuur 29: Uittreksel van de topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw).
(Bron: NGI 2016)

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

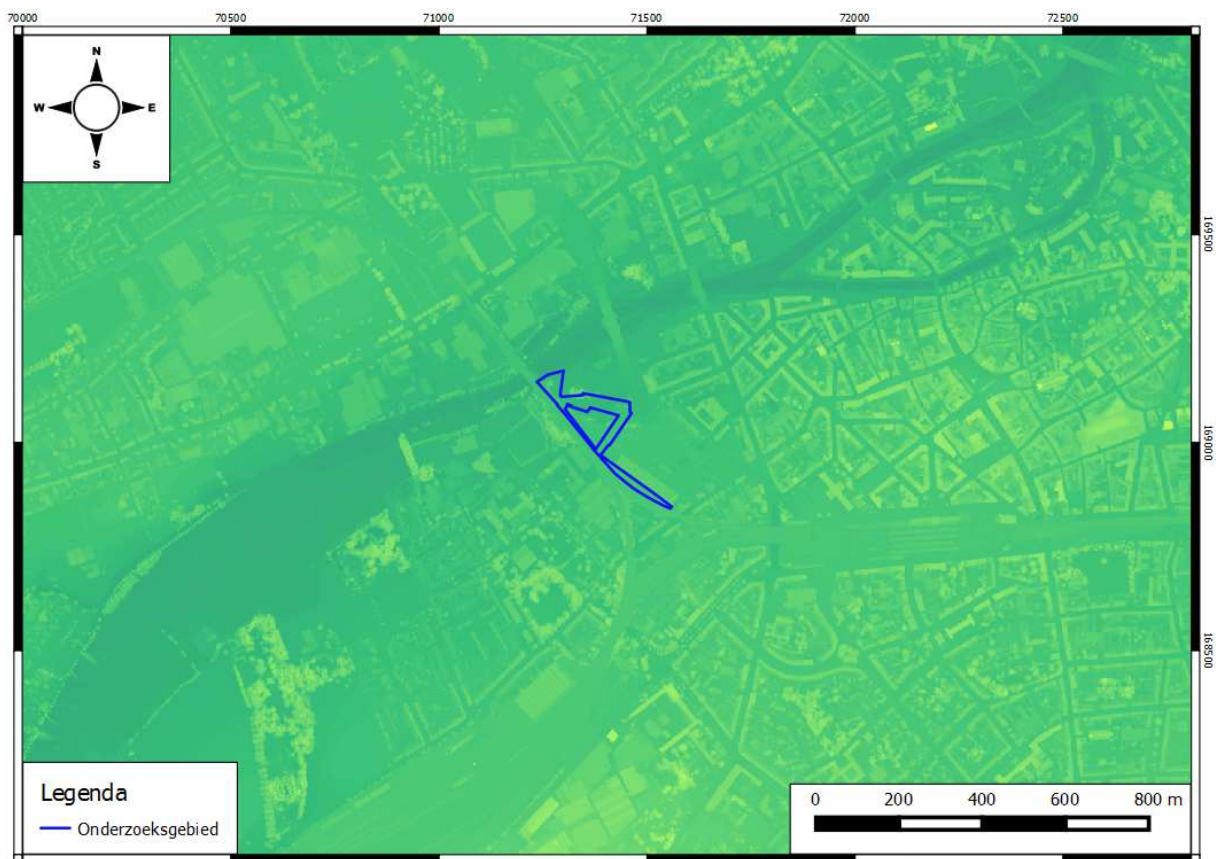
Het onderzoeksgebied kent een relatief groot hoogteverschil. In het noorden, aan de Leie, liggen de waarden op ca. 11,6m TAW om vervolgens naar het zuiden toe te stijgen (cfr. hoogteprofiel) tot 13,5m TAW. Vervolgens blijven de waarden gelijkmatig alvorens opnieuw abrupt te klimmen tot 17,3m TAW daar waar het hoogteprofiel de spoorwegtalud doorsnijdt. Van ZW naar NO is het hoogteverschil kleiner. Het hoogste punt ligt in het zuidwesten ter hoogte van de spoorwegtalud op 17,76m TAW. Vervolgens daalt het reliëf abrupt tot 17m. De waarden blijven vervolgens min of meer constant tot de laatste 40m tot de Burgemeester Lambrechtlaan. Over deze laatste 40m daalt het reliëf abrupt tot 15,8m TAW. Het grootste waar te nemen hoogteverschil op het terrein bedraagt bijgevolg ca. 6,16m.

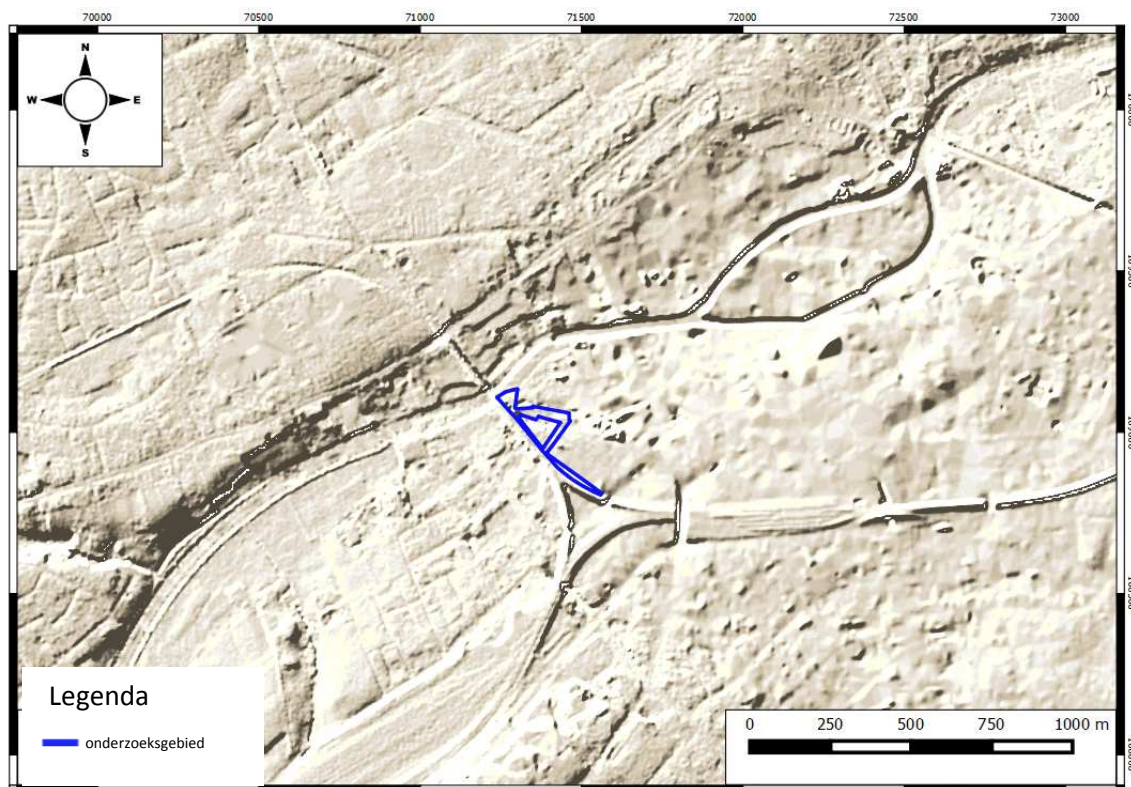
Figuur 30: Orthofoto met aanduiding van de locatie van de hoogteprofielen en de hoogteprofielen van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017).

Het reliëf van het onderzoeksgebied is in de vorm van een DTM en Hillshade weergegeven. De lichte kleuren geven de meest hoge elementen van het landschap weer, de donkere de laagste punten. Hierdoor worden perceelsgrachten en bepaalde andere landschapselementen zichtbaar. Op het DTM is langs de zuidwestelijke rand van het projectgebied een opvallend hogere anomalie waarneembaar en die in verband gebracht kan worden met de huidige spoorwegtalud. Dit is zeer duidelijk waarneembaar op de kaart als de groengele lijn die van rechtsonder naar linksboven op de kaart loopt. Ook het lager gelegen gedeelte van het kanaal wordt duidelijk door de donker groene lijn die van de linker- naar de rechterkant van de afbeelding gaat.

Bij de Hillshade projectie komen de landschappelijke eigenschappen eveneens mooi in beeld. De dieper gelegen delen zoals de waterwegen en de hoger gelegen delen zoals bepaalde akkers worden goed zichtbaar op deze kaart. Voor het onderzoeksgebied geeft de hillshade een redelijk gelijkaardige indruk als het DTM. De hoger- en lagergelegen delen in het landschap worden duidelijk aan de hand van kleurschakeringen. Het onderzoeksgebied ligt in een sterk door de mens aangepast landschap. Daarom zijn veel van de hoogteverschillen (zoals het kanaal en de spoorwegtalud) te wijten aan menselijke ingrepen in plaats van de natuurlijke ontwikkeling van het landschap.

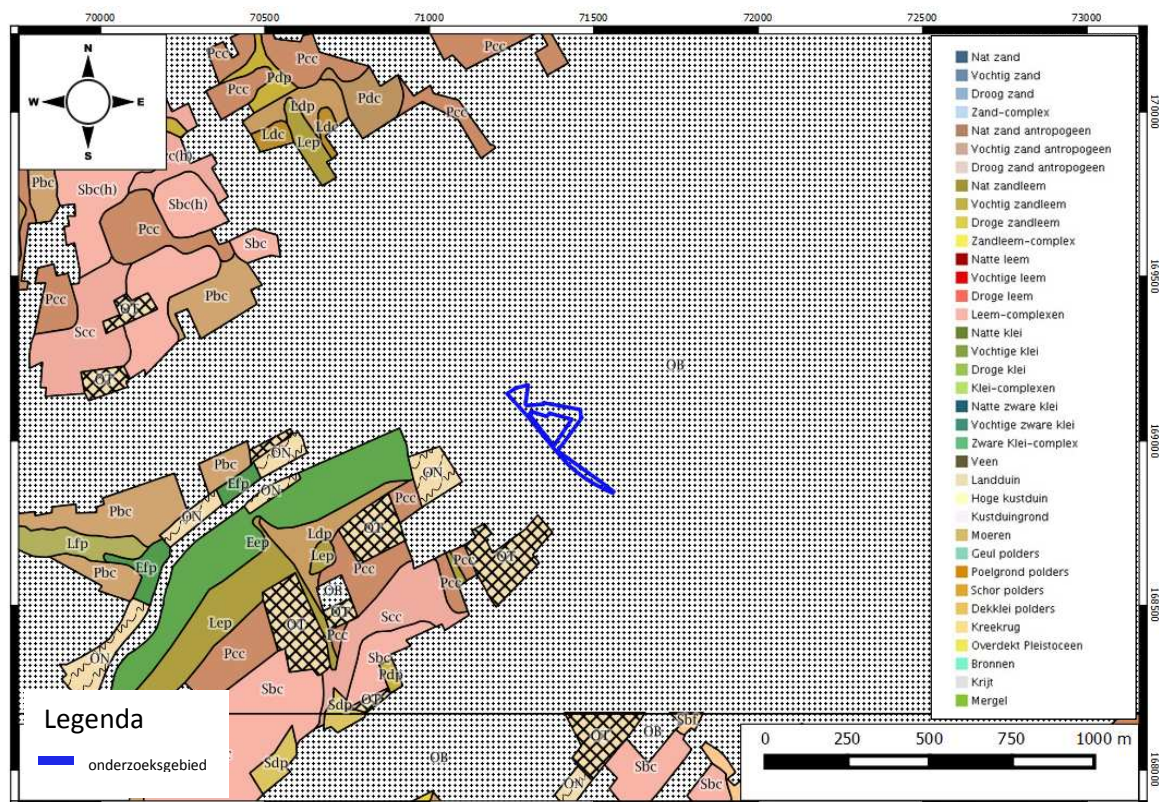

Figuur 31: DTM (1m) met aanduiding van het tracé en terrein voor grondverbetering (blauw): overzicht (boven) en detail (onder). (Bron: Geopunt 2016)

Figuur 32: Hillshade (5m) met aanduiding van het tracé (blauw) (bron: Geopunt 2016)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

Figuur 33: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Op een regionale schaal ligt het studiegebied in het westelijke deel van het lemig Schelde-Leie interfluvium dat gekenmerkt wordt door zandleem- en leembodems. Bodemkundig wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door bebouwde zone (OB). De originele bodemkundige samenstelling is niet meer herkenbaar, zij is nu vervangen door een sterk door de mens veranderd landschap. In de ruimere omgeving echter is er nog de aanwezigheid van Eep en Ldp en Pcc aanwezig.

Eep: dit bodemtype verwijst naar een kleiige in combinatie met lichte zandleembodem. Kenmerkend voor dit type is de aanwezige roestrijke humeuze bovengrond die donker grijsbruin van kleur is. Op een diepte van ongeveer 100cm onder het maaiveld treffen we een blauwgrijze reductiehorizont aan. Een typisch kenmerk van de Eep gronden is dat deze zeer nat en soms zelfs tijdelijk overstroomd in de winterperiode. In de zomer zijn deze gronden dan weer goed vochthoudend en drogen dus slechts in zeer zeldzame gevallen uit. Bij dit bodemtype komt zodevertrapping vaak voor. Qua gebruik is dit type bodem geschikt als weiland en populierenaanplant, echter zijn deze gronden ongeschikt voor akkerbouw (Van Ranst en Cys 2002: 282).

Ldp: dit type wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van matig natte zandleembodem zonder profielvorming. Dit bodemtype omvat colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Op beperkte tot matige diepte onder het maaiveld wordt bij dit bodemtype vaak een bedolven textuur B – Horizont aangetroffen (p(c), p1, po) of een tertiair substraat aangetroffen. De aanwezige colluviale laag is te onderscheiden van de oorspronkelijk aanwezige zandleembodem door de aanwezigheid van kleine houtskool en baksteenrestjes. Deze gronden zijn matig nat en matig gleyig, hierdoor zijn ze watergevoelig, met wateroverlast tot gevolg, in de winter, maar is er genoeg water in de bodem in de zomer. Deze gronden zijn geschikt voor landbouw en mits toepassing van drainage technieken geschikt voor alle teelten en voor het gebruikt als weiland (Van Ranst en Cys 2000: 270).

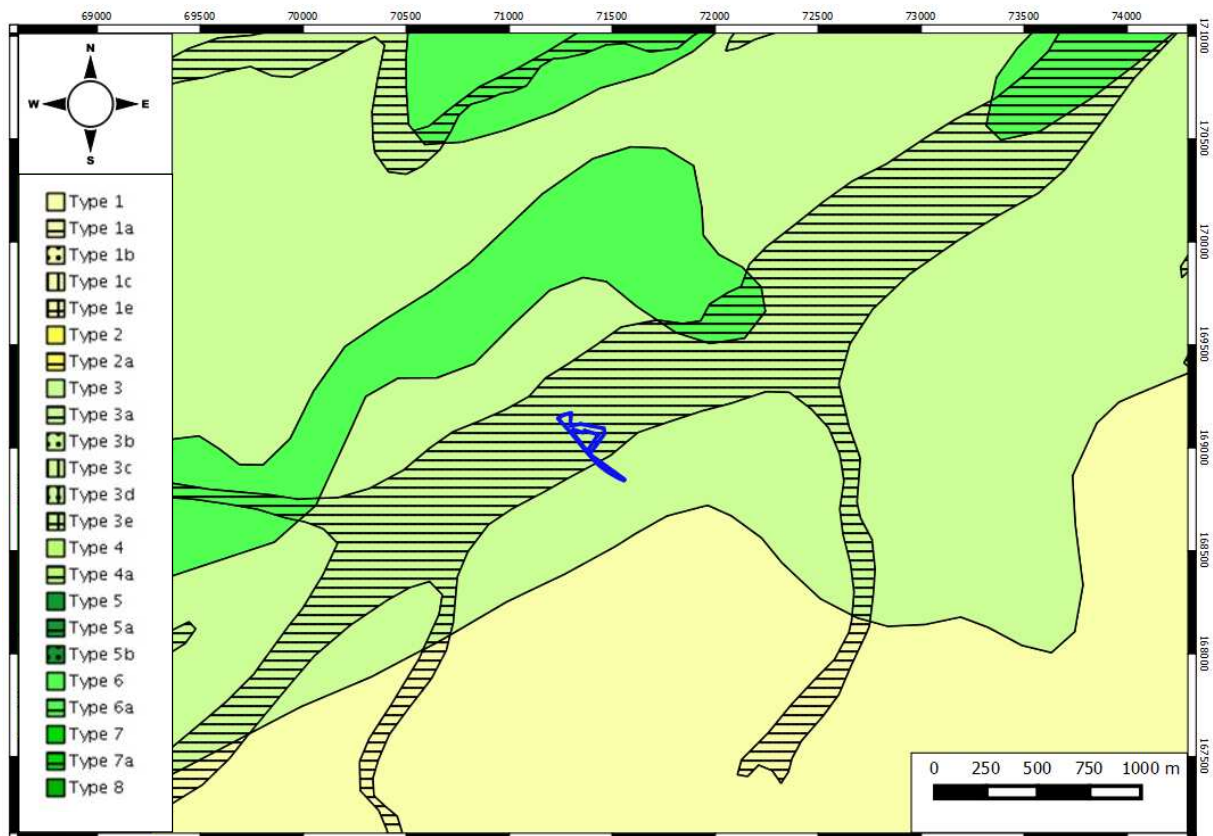
Pcc: Dit bodemtype wordt gevormd in matig droge zandleemgronden met een verbrokkelde textuur B. Deze bodems hebben een grijsbruine, goed humeuze bouwvoor met een grijsbruine kleur. De verbrokkelde textuur B bevindt zich op een diepte tussen de 50cm en 80cm. Vaak vormen de onderliggende tertiaire formaties een gevarieerd substraat dat zich op wisselende dieptes kan bevinden. Deze bodems hebben een gunstige waterhuishouding en zijn geschikt als akkerland en weiland. Ze zijn eveneens geschikt voor extensieve tuinbouw en fruitteelt (Van Ranst en Cys 2000: 260-261).

Samenvattend kan er dus gesteld worden dat de bodemsamenstelling in de omgeving bestaat uit zandleem met occasioneel een kleiige zone.

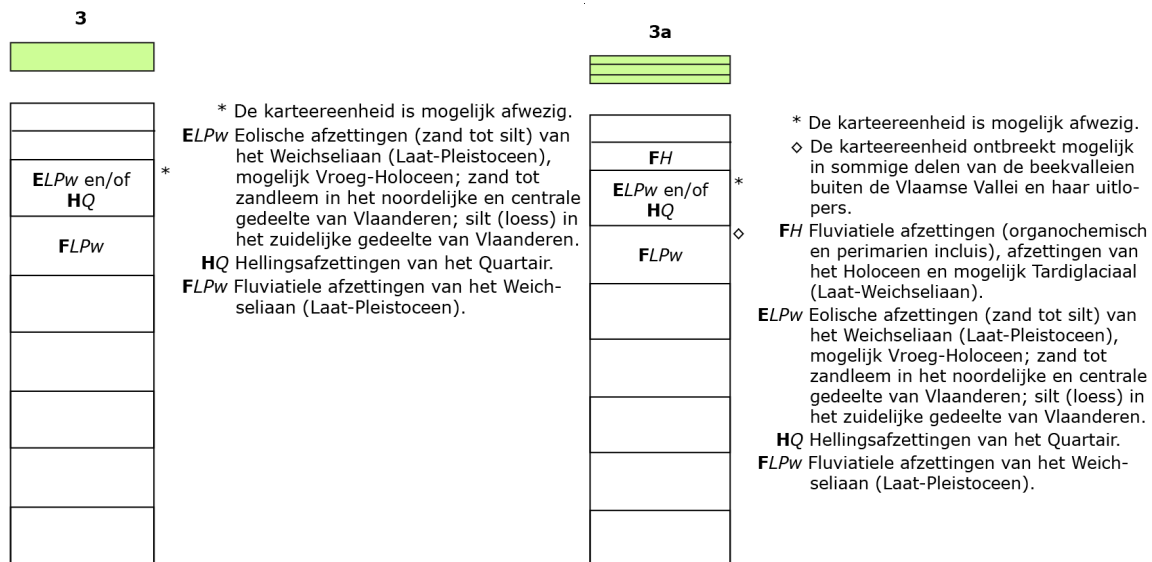
3.2.1 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Het onderzoeksgebied is gesitueerd in de alluviale vlakte van de Leie die op haar beurt binnen de Vlaamse Vallei ligt. De Vlaamse Vallei is een depressie die grotendeels gevormd werd door fluviatiele processen en vervolgens werd opgevuld tijdens het Laat-Pleistoceen waardoor een relatief vlak reliëf ontstond. Volgens de Quartairgeologische kaart bevindt het onderzoeksgebied zich grotendeels bovenop fluviatiele afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat Weichseliaan). Daaronder bevinden zich eolische afzettingen, gekenmerkt door zand tot zilt, uit het Laat-Pleistoceen (Weichseliaan), tot mogelijk het Vroeg – Holocene. Onder deze eolische afzettingen zijn hellingsafzettingen en fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan aanwezig. Op het meest zuidelijke deel van het onderzoeksgebied, daar waar de Spoorwegtuin komt, ontbreken de fluviatiele afzettingen uit het Holocene en Tardiglaciaal (Bogemans 2007: p 3-4, DOV2017).

De Tardiglaciale en Holocene fluviale afzettingen zijn afgezet in de huidige alluviale vlaktes en bestaan uit klastische sedimenten als klei, leem en/of zand, en veen en/of travertijn. De onderliggende Pleistocene eolische afzettingen hebben een zandig tot lemige textuur en behoren tot het overgangsgebied van de noordelijke dekzanden naar het meer zuidelijke gelegen Loessgebied. Onder deze afzettingen wordt de quartaire ondergrond gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan sedimenten (Bogemans 2007: p 5-7). Boringen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (<50m) geven aan dat de bovenste 1,5 – 3m van de bodem doorgaans verstoord en aangevuld werd. Tussen 3m en 14 tot 16m bevinden zich de Quartaire lagen. Vanaf 16m komen de Tertiaire afzettingen van de Formatie van Kortrijk voor (DOV 2017).

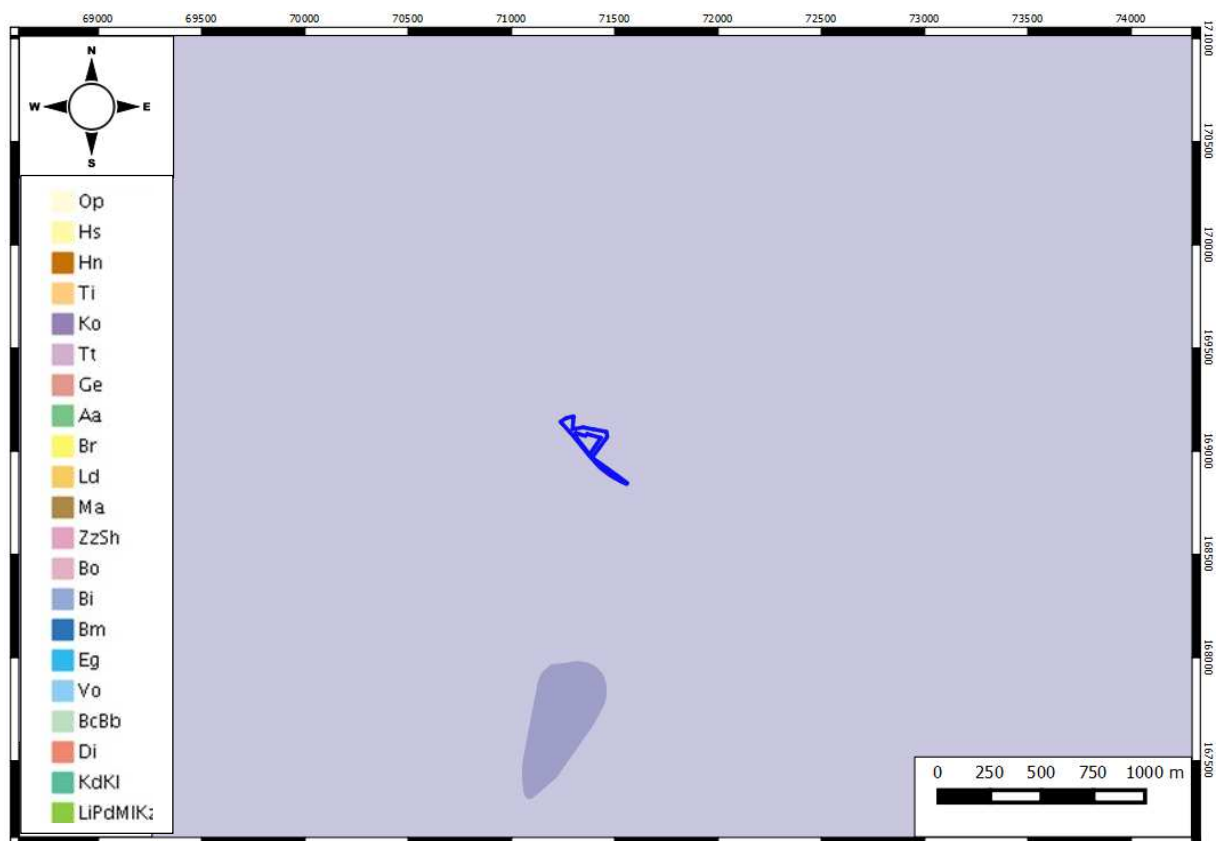

Figuur 34: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

Figuur 35: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied: profieltypen 3 en 3a. (Bron: Geopunt 2017)

3.2.2 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 36: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart (1:50.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

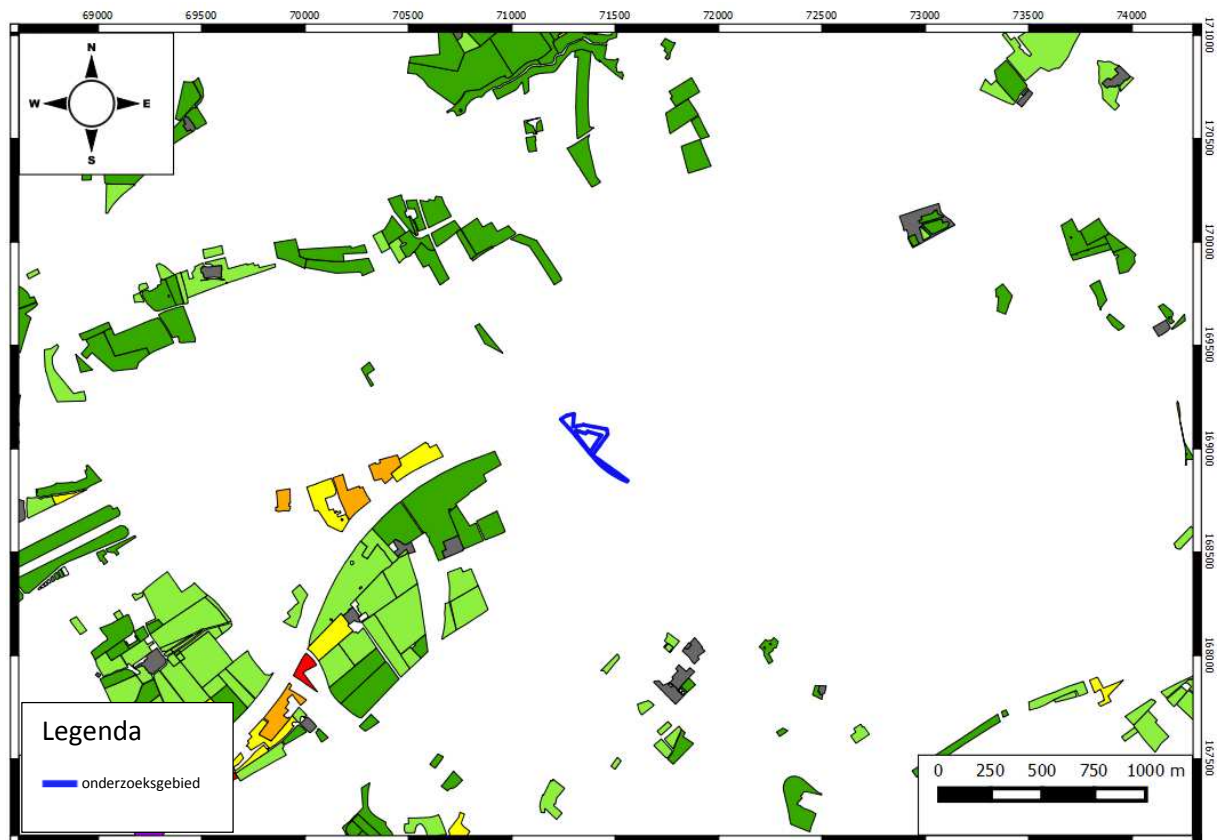
Volgens de Tertiairgeologische kaart bevindt het onderzoeksgebied zich volledig op het Lid van Moen van de Formatie van Kortrijk (KOMO). De Formatie van Kortrijk is voornamelijk een mariene afzetting uit het Onder Eoceen. De formatie bestaat grotendeels uit kleiige sedimenten. Ze bevat weinig macrofossielen en kan tot 100m diep reiken. Het Lid van Moen is één van de vier leden van de Formatie van Kortrijk:

- Lid van Moen
- Lid van Aalbeke
- Lid van Saint-Maur
- Lid van Mont-Héribu

Het Lid van Moen bestaat uit grijze, kleiige grove silt met kleilagen en bevat Nummulites Planulatus. Dit lid heeft een gemiddelde dikte van 45m (Jacobs et al. 1999: p20-28).

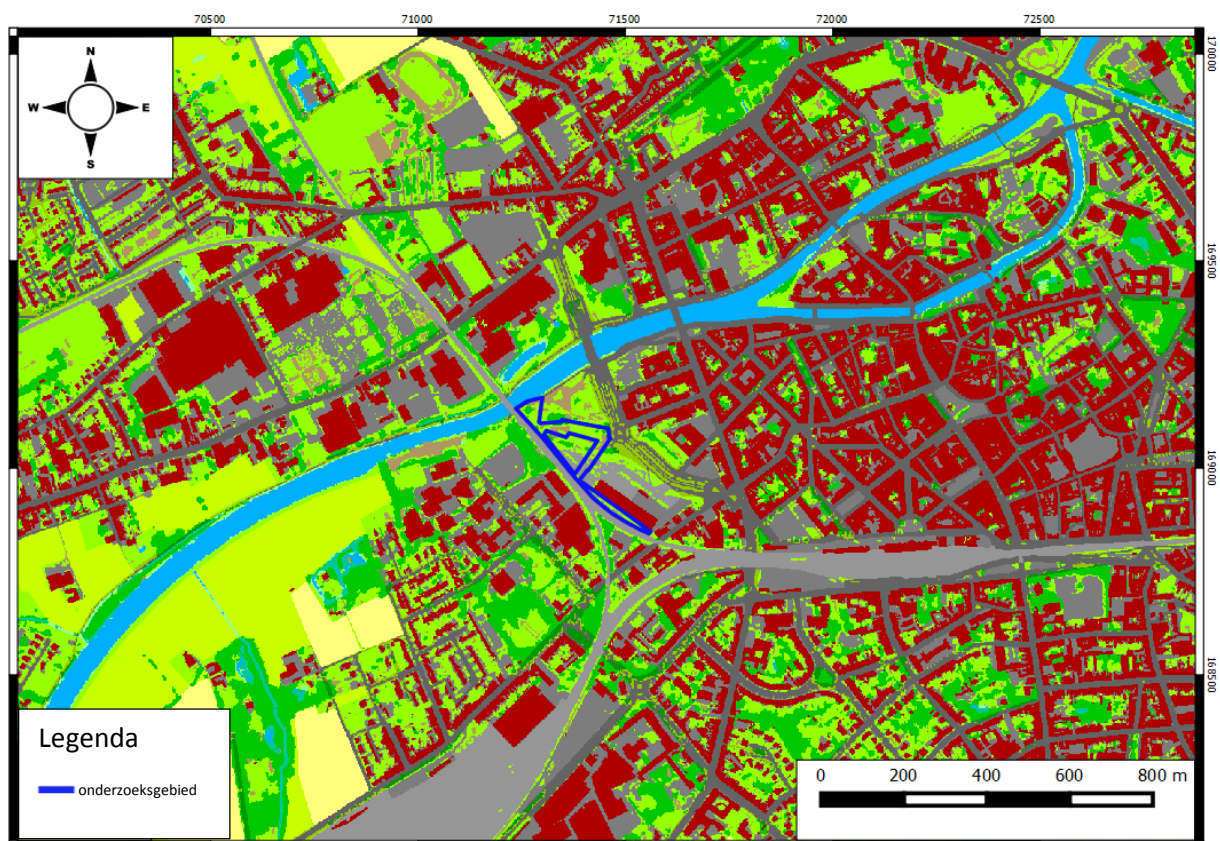
3.2.3 BODEMEROSIEKAART

Er is voor het onderzoeksgebied en de directe omgeving geen informatie beschikbaar omtrent de erosiegevoeligheid. Wanneer naar de ruimere omgeving (<1km) wordt gekeken dan lijkt de erosiegevoeligheid van het gebied medium tot verwaarloosbaar.

Figuur 37: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw).
(Bron: Geopunt 2016)

3.2.4 BODEMGEBRUIKSKAART

Figuur 38: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

De bodemgebruiksk kaart geeft aan dat het onderzoeksgebied en de directe omgeving worden ingenomen door gebouwen, spoorwegen, en autowegen met tussenin beperkte zones met gras en bomen. Vooral naar het oosten toe, richting de stadskern van Kortrijk, is de bebouwing erg dicht. Verder naar het westen en het noorden toe is de bebouwing minder dicht en komen een aantal grasvelden en akkers voor. Direct ten noorden van het onderzoeksgebied is de Leie duidelijk zichtbaar.

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Buiten archeologische zone
Landschapsatlas	Relevant, cf. 4.2.1
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Geen relict in de buurt (<750m)
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2.3
Inventaris historische stadskern	Relevant, cf. 4.2.4
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Relevant, cf. 4.2.5
Wereldoorlog relict	Geen relict in de buurt (<1km)
Belgisch (verdwenen) molenbestand	Relevant, cf. 4.2.6
Andere historische en/of archeologische bronnen	Relevant, cf. 4.2.7
Cartografische bronnen	
Deventerkaart (ca. 1555-1565)	Relevant, cf. 4.3.1
Frickxkaart (ca. 1712)	Onvoldoende gedetailleerd maar wel vermeld, cf. 4.3.2
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.3
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.3.4
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.5
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.6
Ortholuchtfoto's	
Kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit, 1971	Relevant, cf. 4.4
Kleinschalige zomeropnamen, kleur, 1979-1990	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015	Relevant, cf. 4.4

Figuur 39: Tabel met geraadpleegde bronnen voor hoofdstuk 4.

4.1 HISTORISCHE SITUERING

Kortrijk is een stad in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen. De rivier de Leie doorsnijdt het grondgebied van de stad waardoor deze laatste zich in de alluviale vlakte van de rivier bevindt. Hierdoor is de ontwikkeling van Kortrijk nauw verbonden aan de evolutie van de Leievallei. De oudste sporen van menselijke activiteiten te Kortrijk dateren uit het Epipaleolithicum en het mesolithicum. Daarnaast zijn er op de vruchtbare akkergronden langs de Leieoevers, Gaverbeek, Heulebeek, Markebeek en de Mosscherbeek ook vondsten verscheidene uit het Midden-Neolithicum teruggevonden. Voor de Bronstijd is het vondstmateriaal schaarser en zijn er enkel een aantal losse vondsten gekend. Voor de IJzertijd zijn er daarentegen wel bewoningssporen teruggevonden: het gaat hierbij om bewoningssporen uit de La Tène-periode op 't Hoge, en om afvalkuilen ter hoogte van de Pottelberg, de Hugo Verriestlaan, de Dokter Emiel Lauwerssloot, en de Oudenaardsesteenweg (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017: ID121715).

Toen Julius Caesar rond 57 voor Christus onze gewesten veroverde werd het gebied rond Kortrijk bewoond door de stam van de Menapii. In 53 voor Christus werden de Menapiërs door Caesar overwonnen waardoor het gebied rond Kortrijk onder Romeins gezag kwam te staan. Tegen het midden van de eerste eeuw na Christus had zich reeds een Romeinse vicus ontwikkeld ter hoogte van het huidige Kortrijk, op het kruispunt tussen de heiranen Bavay-Doornik-Oudenburg en Rijsel-Gent, aan een bocht in de rivier. Het echter niet duidelijk of de vicus toen al de naam Cortoriacum had. De Oudste gekende vermelding van deze naam dateert immers uit de 4de of 5de eeuw na Christus wanneer er melding wordt gemaakt van een ruiters eenheid onder de naam 'Milites Cortoracenses'. Deze vicus werd omwille van Germaanse invallen gedeeltelijk verlaten vanaf 250 na Christus waardoor de oppervlakte van de vicus inkrimpt (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017: ID121715).

Ondanks de inkrimping van de vicus in de 3de eeuw blijft de nederzetting bestaan en ontwikkelt deze zich tot een vroeg-middeleeuws municipium. Tijdens de 7de eeuw volgt er een kersteningsgolf waarbij missionarissen uit Frankrijk en Engeland in onze gewesten het Christelijke geloof verspreiden. Te Kortrijk werden er in deze perioden twee christelijke gebouwen opgericht die zich later verder zouden ontwikkelen: een kapel ter ere van Sint-Maarten waar later de Sint-Maartenskerk werd opgericht, en een kapel voor Onze-Lieve-Vrouw waarrond de proosabdij van Sint-Amand zich later ontwikkelt. In de 9de eeuw was er een muntatelier aanwezig dat munten met de afbeelding van Karel de Kale en het opschrift 'Curtiaco' produceerde. Vanaf 1000 werd het graafschap Vlaanderen ingedeeld in kasselrijen waarbij Kortrijk tot 1071 tot de kasselrij van Doornik behoorde alvorens een onafhankelijke kasselrij te worden (Inventarissen onroerend erfgoed: ID121715).

Vanaf de 12de eeuw verwerft Kortrijk stadsrechten waardoor het ook een eigen schepenbank krijgt. In de late 12de en 13de eeuw worden de kerk voor Onze-Lieve-Vrouw, het Onze-Lieve-Vrouw en het begijnhof opgericht terwijl ter omgeving van de Grote Markt uitgroeit tot een burgerlijk- en handelscentrum. De Kortrijkse lakennijverheid die in de 15de eeuw een hoogtepunt zal bereiken ontwikkelt zich eveneens in deze periode. In deze periode kreeg de stad ook een omwalling met versterkte poortgebouwen. Op het einde van de 13de eeuw raakt Kortrijk betrokken bij een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre. Ten gevolge hiervan werd Kortrijk op 3 september 1297 bezet door een Frans garnizoen en wordt er in 1300-1301 een dwangburcht opgericht door de Franse koning. Op 11 juli 1302 het leger van Filips de Schone verslaan tijdens de Guldensporenslag. Hoewel de dwangburcht geen echte rol bij deze slag speelden werden er vanuit het kasteel wel verscheidene gebouwen (waaronder het begijnhof) in brand geschoten (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715).

Ongeveer 80 jaar later werd de stad, in navolging van de slag van West-Rozebeke (27 november 1382), geplunderd door Bretoense huursoldaten van het Franse leger. Dit resulteert in een zware stadsbrand waarbij onder ander het kasteel, het begijnhof en de Sint-Maartenskerk zwaar beschadigd raken. In 1385 krijgt de stad haar vrijheid terug en wordt besloten om Kortrijk te versterken. Hiertoe worden de oude versterkingen hersteld en uitgebreid, en wordt er een nieuw kasteel gebouwd op de westelijke uithoek van de stad langs de Leie. Op handelsvlak kent de linnenindustrie een sterke bloei in de 15de eeuw die zich verder zal ontwikkelen in de 16de eeuw. Desondanks blijkt de 16de eeuw een rampzalige tijd voor Kortrijk: Gentse Calvinisten vallen in 1578 de stad binnen en richten grote verwoestingen aan, de katholieke *Malcontenten* nemen in 1580 de stad in, vele textielarbeiders wijken uit ten gevolge van de godsdiensttroebelen, en de pestepidemie van 1580-1583 zorgt voor een bevolkingsterugval. Pas op het einde van de 16de eeuw zal de stad terug een heropleving kennen dankzij de textielindustrie (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715, Rijksmuseum Rotterdam 2017).

Figuur 40: Kortrijk ingenomen door de Malcontenten, 1580, prent door Frans Hogenberg (1580-1582) (bron: Rijksmuseum Rotterdam 2017).

Ook de 17de eeuw bracht de nodige rampspoed met zich mee voor de stad Kortrijk. Aanvankelijk kon de bevolking en de linnenindustrie terug opbloeien onder de voorspoed die het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) met zich meebracht. In 1635-1637 wordt Kortrijk echter opnieuw getroffen door een pestepidemie en vanaf 1645 wordt de streek getroffen door oorlog. Op 28 juni 1646 nemen de Fransen de stad in en beginnen met de aanleg van een indrukwekkende citadel met buitenwerken (21ha). Op 19 mei 1648 wordt de stad echter opnieuw ingenomen door de Spanjaarden. Nog geen 10 jaar later, in 1667, wordt de stad opnieuw belegerd door het Franse leger die uiteindelijk de Spaanse troepen verslaan. Als resultaat hiervan wordt Kortrijk in 1668 Frans grondgebied. In 1678 kwam de stad terug korte tijd in Spaanse handen, en in 1684 werden de Franse troepen verplicht om de stad terug over te

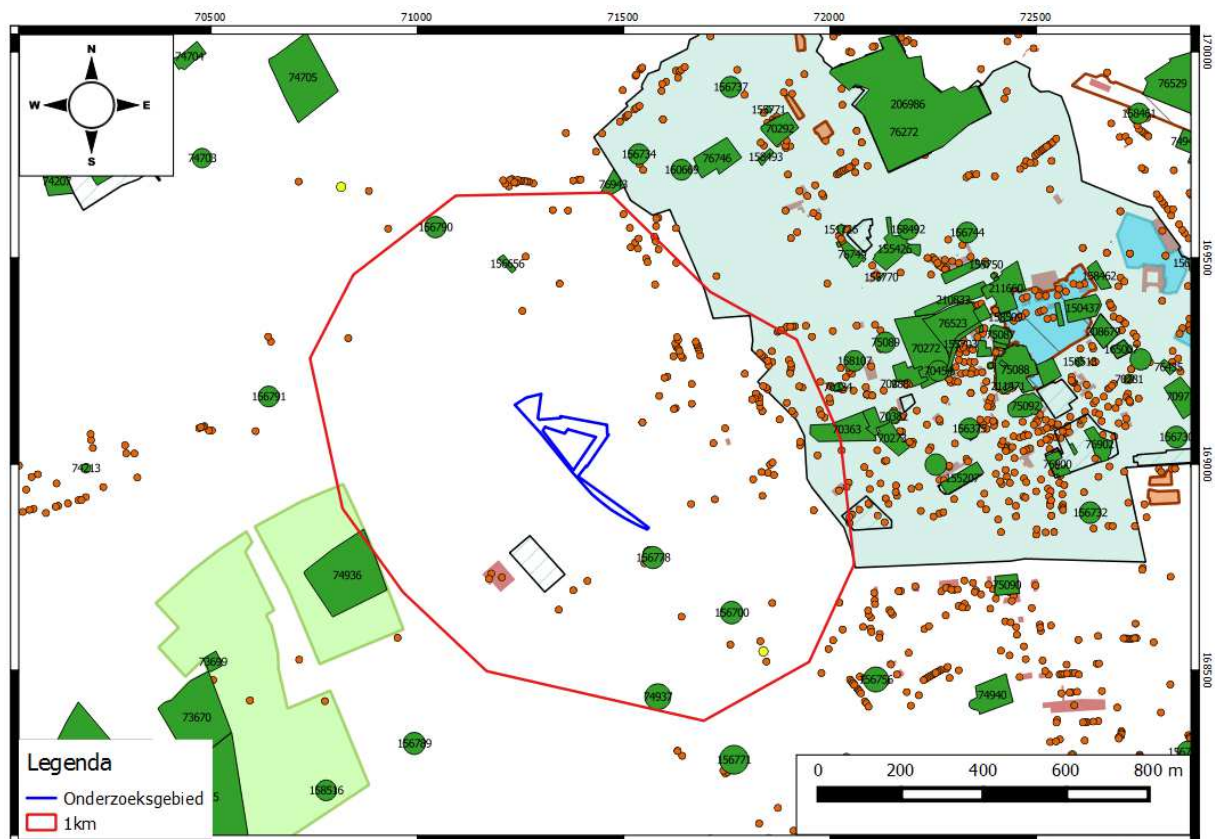
dragen aan de Spanjaarden. Bij deze overdracht werden de verdedigingswerken van Kortrijk nagenoeg volledig afgebroken. Deze worden kortstondig heropgebouwd wanneer het Franse leger de stad inneemt tijdens de Negenjarige Oorlog (1688 – 1697) maar wanneer ze de stad verlaten op het einde van de oorlog worden de verdedigingswerken opnieuw verwoest (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715).

De dood van de Spaanse koning Karel II leidt tot de Spaanse Successieoorlog (1702-1713). De Vrede van Utrecht maakt een einde aan deze oorlog en leidt ertoe dat de Zuidelijke Nederlanden onder het bewind van de Oostenrijkse Habsburgers komt te staan. Dit leidt tot een bloeiperiode waarin grote openbare werken worde uitgevoerd en de handel en nijverheid terug herleven. De Kortrijkse linnenindustrie kent een ware bloei. Door de dood van keizer Karel VI in 1740 breekt de Oostenrijkse Successieoorlog uit waarbij Kortrijk weerom door Franse troepen bezet wordt. In 1748 maakt de Vrede van Aken een einde aan deze oorlog en komen de Zuidelijke Nederlanden onder het bewind van Maria Theresia te staan. Dit leidt tot een lange periode van voorspoed waar een einde aan komt door de zogenaamde Brabantse Omwenteling. In 1792 verklaren Franse revolutionairen de oorlog aan Oostenrijk en wordt Kortrijk opnieuw bezet door de Fransen. Bij hun aftocht branden ze verscheidene huizen en poorten plat. In 1795 komen onze gewesten onder de Franse bezetter. Naar aanleiding van de ideeën van de Franse Revolutie worden verscheidene religieuze instellingen gesloten, hun eigendommen aangeslagen, verkocht, of afgebroken. Ook Kortrijk ontsnapt hier niet aan en verscheidene kerkelijke gebouwen worden afgebroken of voor andere doeleinden ingericht (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715).

In de 19de eeuw maakt Kortrijk deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden (1815 – 1830) en wordt de stad gepromoveerd tot arrondissementshoofdstad. Dit leidt tot een economische bloei en een aanzienlijke bevolkingstoename. In 1830 zal België zich echter onafhankelijk verklaren omwille van groeiend ongenoegen op godsdienstig gebied en omwille van de stijging van de graanprijzen. Dit resulteert in een boycot van de invoer van Belgisch linnen door de Franse en Nederlandse overheden waardoor Kortrijk in een zware crisis terecht komt. Deze wordt verergerd door een mislukte aardappeloogst, een mislukte invalspoging van de Fransen, en de uitbraak van Cholera. Hier komt pas verandering in met de industrialisering van de textielindustrie en de aanleg van spoor- en buurtspoorwerken in de omgeving in de tweede helft van de 19de eeuw. Daarnaast ontwikkelde ook de steen- en pannembakkerijen, de meubelnijverheid en de juweelnijverheid van Kortrijk zich in deze periode (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715).

De Eerste Wereldoorlog maakte een einde aan de economische bloei van de stad en leidde tot een bevolkingsafname. Tijdens de bezetting waren er ca. 4000 Duitse militairen gelegerd. De stad werd geplunderd voor oorlogsdoeleinden en was constant het slachtoffer van bombardementen en beschietingen waardoor, op het einde van de oorlog, de stad nagenoeg onbewoonbaar was. Na de oorlog moest de stad heropgebouwd worden waardoor de dakpannen- en baksteenindustrie een korte maar sterke bloei kende. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de stad opnieuw gebombardeerd waardoor een tweede heropbouw nodig was. Het stadscentrum werd opnieuw opgericht, er werden tijdelijke noodwoningen opgericht, en eind jaren 50 werden de eerste plannen gemaakt voor de aanleg van een autosnelweg. In 1977 werd Kortrijk door de fusie van gemeenten verder uitgebreid met de deelgemeenten: Aalbeke, Bellegem, Heule, Kooigem, Marke, en Rollegem (Inventaris onroerend erfgoed: ID121715).

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

Figuur 4.1: Overzichtskartaal Inventarissen Onroerend Erfgoed met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2016)

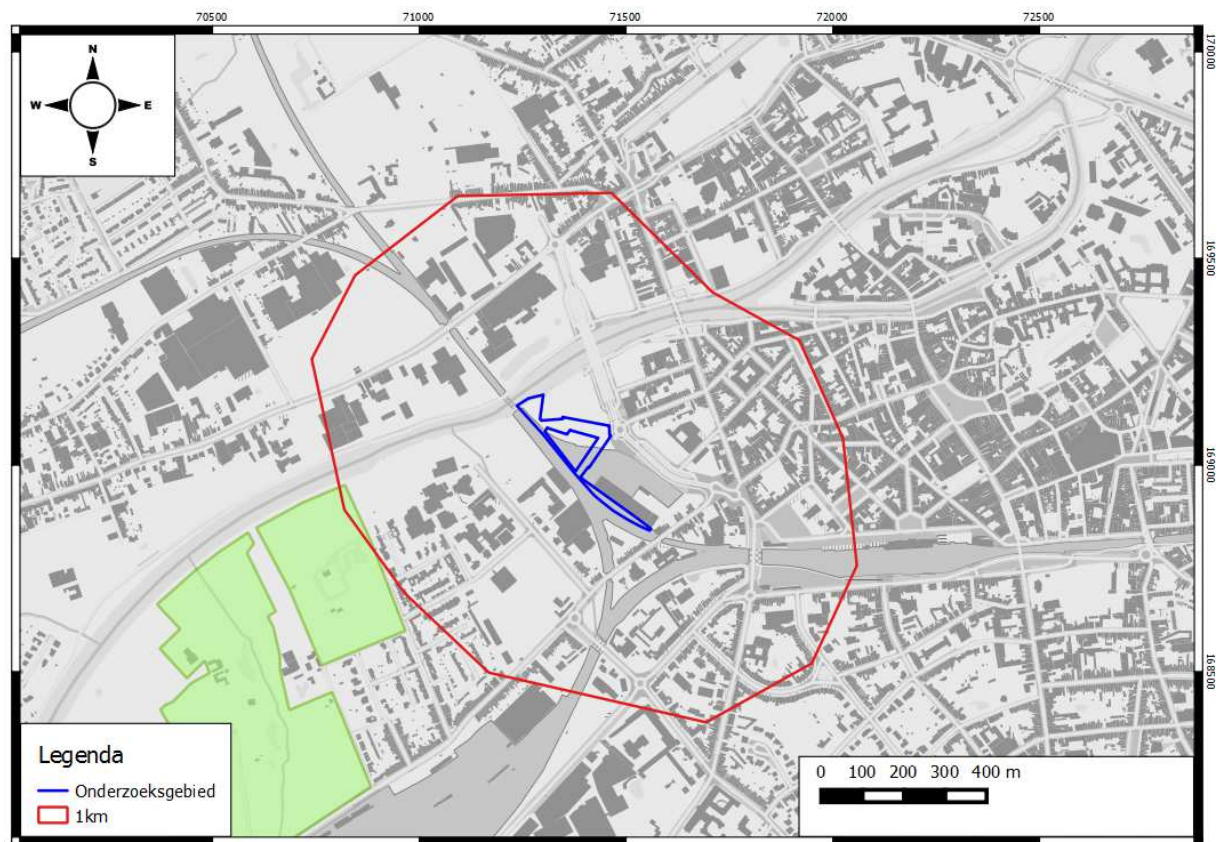
De overzichtskartaal van het Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied onmiddellijk grenzend aan of binnen een straal van 500m rondom het onderzoeksgebied geen melding van beschermde archeologische sites, beschermde stads- of dorpsgezichten, of Wereldoorlogen erfgoed. Het onderzoeksgebied bevindt zich echter wel op ca. 380m ten westen van de grens van de archeologische zone van de historische stadskern van Kortrijk. Daarnaast zijn er binnen een straal van 500m ook verscheidene bouwkundige en landschappelijke erfgoedwaarden aanwezig. Op ca. 190m ten zuidwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich een zone waar geen archeologisch erfgoed aanwezig is.

4.2.1 LANDSCHAPSATLAS

Op ca. 315m ten westen van het onderzoeksgebied ligt de Patersmote met het kasteeldomein van Marke en omgeving (ID 135175). Dit is een ankerplaats binnen Kortrijk die zich over de deelgemeentes Marke, Kortrijk en Bissegem uitstrekt. Op de hoger gelegen gronden van de ankerplaats bevinden zich akker- en weilanden en een aantal historische sites. Een hiervan is de Patersmote (ID 13278). Dit was oorspronkelijk een 17de eeuwse buitengoed van de Jezuïeten orde dat in 1773 verkocht werd na opheffing van de orde. In de 20ste eeuw werd het buitengoed vergroot en verbouwd maar de eigenheid van de locatie bleef behouden.

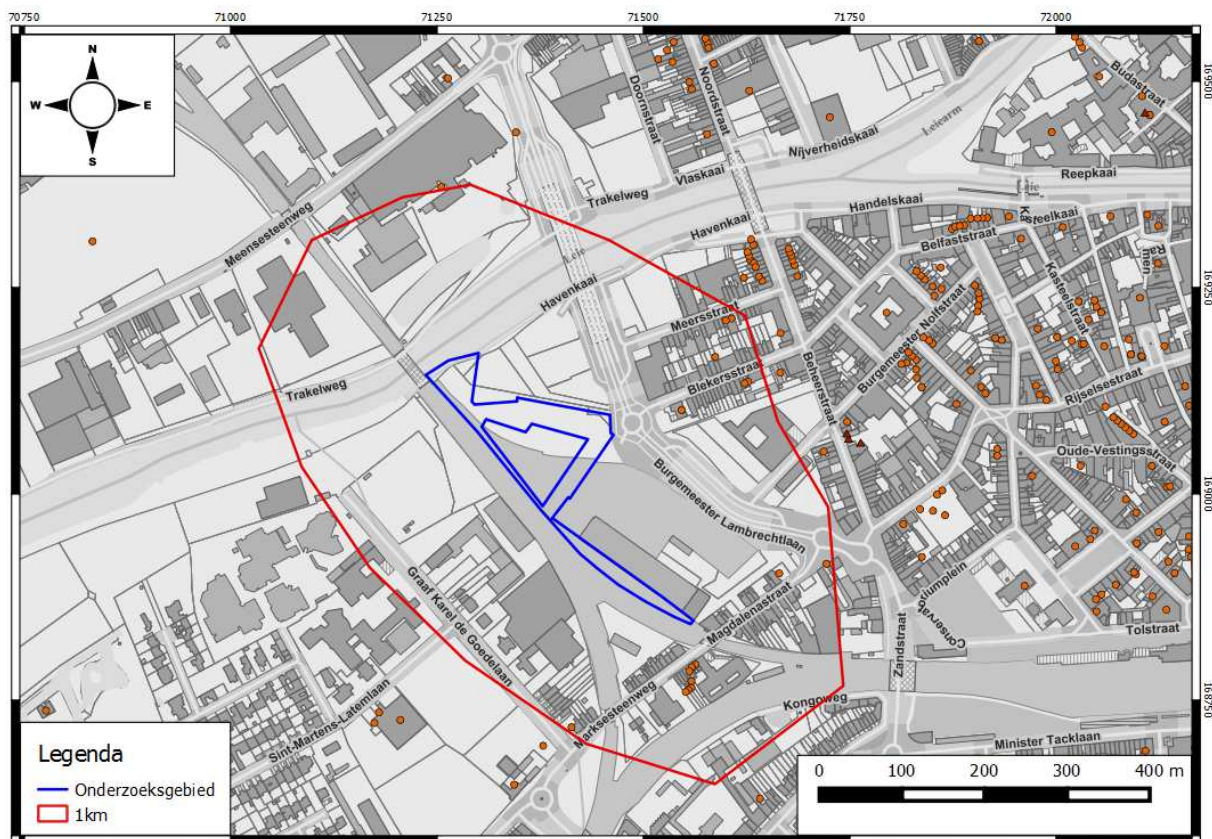
Het buitengoed bestaat uit een gebouw met omwalling, een landschapstuin, een moestuin een boomgaard en andere landschapselementen. Het kasteel van Marke dateert van na de Patersmote. Het kasteel werd rond de eeuwwisseling van de 18de een 19de eeuw gebouwd. Het is een gebouw in laatclassicistische stijl met kenmerken uit de empirestijl. Het kasteel heeft een park in de stijl van de

landschapstuinen met in het noordwesten enkele bijgebouwen . Daarnaast zijn het op het domein ook nog een ommuurde ovale moestuin, een toegangsdreef met conciërgewoning en kapelletje, en een hoeve aanwezig.

Figuur 42: GRB met aanduiding van de Patersmote en het kasteeldomein van Marke (groen) en het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2017)

4.2.2 BOUWKUNDIG ERFGOED

Figuur 43: GRB met aanduiding van het bouwkundig erfgoed (oranje) in een straal van 250m (rood) rond het studiegebied (blauw). (Bron: Geoportaal 2017)

Omwille van de nabijheid van de historische stadskern van Kortrijk is er een zeer grote hoeveelheid bouwkundig erfgoed aanwezig in een straal van 500m rondom het onderzoeksgebied. Omdat een bespreking van al deze relictten ons te ver zou leiden en vanuit archeologisch opzicht weinig relevant zou zijn, wordt hier enkel het bouwkundig erfgoed dat zich in een straal van 250m binnen het onderzoeksgebied bevindt besproken.

Al het bouwkundig erfgoed in de omgeving is redelijk recent en dateert uit de 20ste eeuw, met uitzondering van de eenheidsbebouwing langs de Marksesteenweg (59936) die uit de late 19de eeuw dateert. Veel van de gebouwen zijn in het interbellum gebouwd. Dit is niet verwonderlijk aangezien Kortrijk tijdens de Eerste Wereldoorlog grotendeels verwoest werd. Tijdens het interbellum werd de stad heropgebouwd en de vele bouwkundige relictten uit deze periode getuigen hiervan. De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle bouwkundige relictten nabij het studiegebied.

ID	Locatie	Omschrijving	Datering
55947	Meersstraat 3, Kortrijk.	Opslagruimte van ca. 1900. Baksteenbouw in neo-Vlaamse-renaissance stijl.	Vóór WOI
59336	Beheerstraat 57, Kortrijk.	Estaminet en stadswoning uit 1906 naar ontwerp van J.Carette. Gebouw in neo-Vlaamse-renaissancestijl.	Vóór WOI
59337	Beheerstraat 59, Kortrijk.	Woonhuis met atelier uit 1907 naar ontwerp van E. Traneeuw. Het gaat om een gebouw uit rode baksteen	Vóór WOI

		met decoratieve muurbanden en rollagen uit gele baksteen. Gebouwd in opdracht van G. Vandenbroucke.	
59363	Blekersstraat 3-5, Kortrijk.	Twee stadswoningen uit 1927 van naar ontwerp van A. Latte. Het gaat om twee enkelhuizen in baksteen met pilasters per een ionisch kapiteel.	Interbellum
59364	Blekersstraat 22, Kortrijk.	Modernistische stadswoning naar ontwerp van Van Den Weghe. Stijl sluit aan bij de nieuwe zakelijkheid. Parement uit gele baksteen, licht vooruitspringende erkers, en pilaster uit rode baksteen aanwezig.	Interbellum
59365	Blekersstraat 31, Kortrijk.	Modernistische stadswoning naar ontwerp van E. Duyck. Het gaat om een vrijstaand dubbelhuis uit 1934 waarvan de stijl aansluit bij de nieuwe zakelijkheid.	Interbellum
59366	Blekersstraat 33, Kortrijk.	Vrijstaande interbellumvilla, aansluitend bij de Engelse cottage-stijl.	Interbellum
59928	Magdalenastraat 13, Kortrijk.	Vlaswoning in eenvoudige baksteenbouw uit het eerste kwart van de 20 ^{ste} eeuw. De gevel werd gedecoreerd met gele sierbaksteen.	Vóór WOI, interbellum
59929	Magdalenastraat 34, Kortrijk.	Stadsvilla uit 1937 naar ontwerp van F. Langeroot. Het gaat om een half vrijstaand onderkelderd diephuis onder een schilddak met groene Vlaamse pannen en een dakkapel. Het is een gebouw in bleke geglaazuurde sierbaksteen op een donkere bakstenen plint met witgeschilderde betonnen elementen en zwarte keramieken tegels rond de ramen en onderdorpels.	Interbellum
59334	Beheerstraat 31, Kortrijk.	Stadswoning met art-decoparement van 1929. Het is een enkelhuis naar ontwerp van C. Beyaert met een veelzijdige erker, een deur met fonteinmotief en glas-in-lood in het bovenlicht en trappenlicht.	Interbellum
59335	Beheerstraat 49, Kortrijk	Dokterspraktijk met conciërgewoning uit 1926 naar ontwerp van C. Debels in klassicerende baksteenarchitectuur.	Interbellum
59936	Marksesteenweg 7-19, Kortrijk.	Een eenheidsbebouwing bestaande uit 7 enkelhuizen uit het laatste kwart van de 19 ^{de} eeuw.	Vierde kwart 19 ^{de} eeuw.
59938	Marksesteenweg 50, Kortrijk.	Twee vleugels van een school gesticht door deken Degryse en bestuurd door de Paulinnen zusters. De school bestaat uit twee parallelle vleugels met een gekasseide koer tussen. De gebouwen bestaan uit lage baksteenbouw onder een pannen zadeldak.	Onduidelijk
59943	Meensesteenweg 85, Kortrijk.	N.V. Blanchisserie de Courtrai. Gebouwencomplex uit 1920 van een blekerij van lijnwaad en katoen.	Interbellum

59946	Meesstraat 2, Kortrijk.	Kleine burgerwoning uit ca. 1900. Het gaat om een bakstenen gebouw met decoratieve muurbanden in groene en gele baksteen.	Vóór WOI
59987	Minister Vanden Peereboomlaan 60, Kortrijk.	Burgerwoning van ca. 1900, de enige woning die de bombardementen van WOII heeft doorstaan. Het gebouw heeft een bakstenen lijstgevel in de traditionele neo-Vlaamse-renaissancestijl. Er zijn decoraties in de vorm van een fries met motieven in zwarte baksteen en vlakke pilasters met diamantkop en een arduinen bolornament aanwezig.	Vóór WOI

Figuur 44: Overzicht van alle bouwkundige relictten in een straal van 250m

Figuur 45: Eenheidsbebouwing van 7 stadswoningen (ID: 59936) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

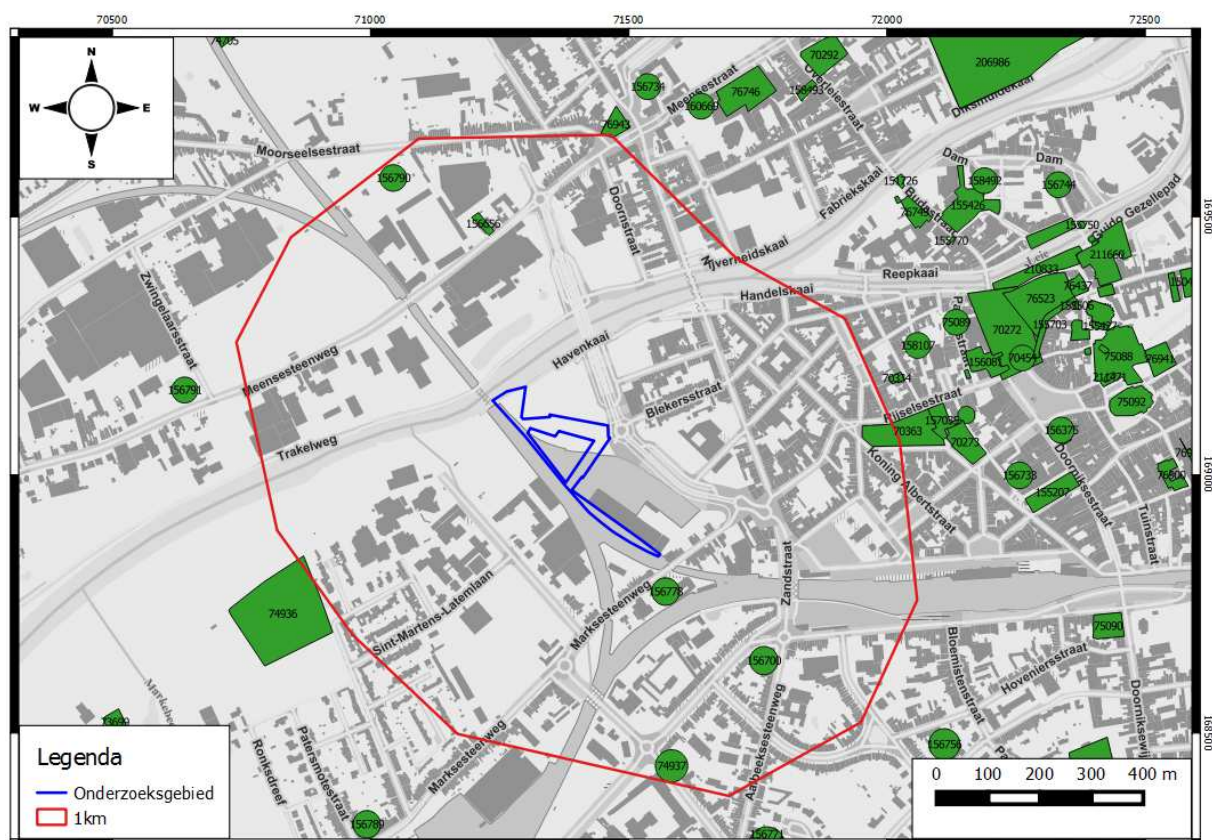

Figuur 46: Estaminet en stadswoning in neo-Vlaamse-renaissance stijl (ID:59336) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

Figuur 47: Modernistische stadswoning uit het interbellum (ID: 59364) (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

4.2.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 48: GRB met aanduiding van CAI-locaties (groen) binnen een straal van ca. 1km rondom het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: CAI 2016).

De overzichtskaart geeft alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m rondom het onderzoeksgebied weer. De historische stadskern van Kortrijk bevindt zich ca. 700m naar het oosten toe. De meeste CAI-locaties in de omgeving bevinden zich dan ook in de stadskern. Voor het onderzoeksgebied zelf zijn er binnen een straal van 500m acht CAI-locaties gekend. Het gaat hier voornamelijk om bewoning uit de late middeleeuwen en molens uit de Nieuwe Tijd. Deze molens hadden voldoende ruimte en luchtdoorstroming nodig waardoor ze buiten de stadskern geplaatst werden. Binnen de stadskern zou hun werking door de grote hoeveelheid omstaande gebouwen immers belemmerd zou worden. Daarnaast zijn er eveneens een aantal resten van de middeleeuwse stadsversterkingen en van de 16de eeuwse Franse versterkingen teruggevonden.

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
70363	Rijselstraat 4, Kortrijk.	Verdedigingselementen uit de late middeleeuwen: een onderbouw van een grote vestigingstoren Losse vondst van aardewerk zonder duidelijke datering	Late middeleeuwen
74936	Konstant Permekelaan zn. Kortrijk.	Paters Mote: Site met walgracht. Omgrachting en gebouw zijn bewaard.	Late middeleeuwen

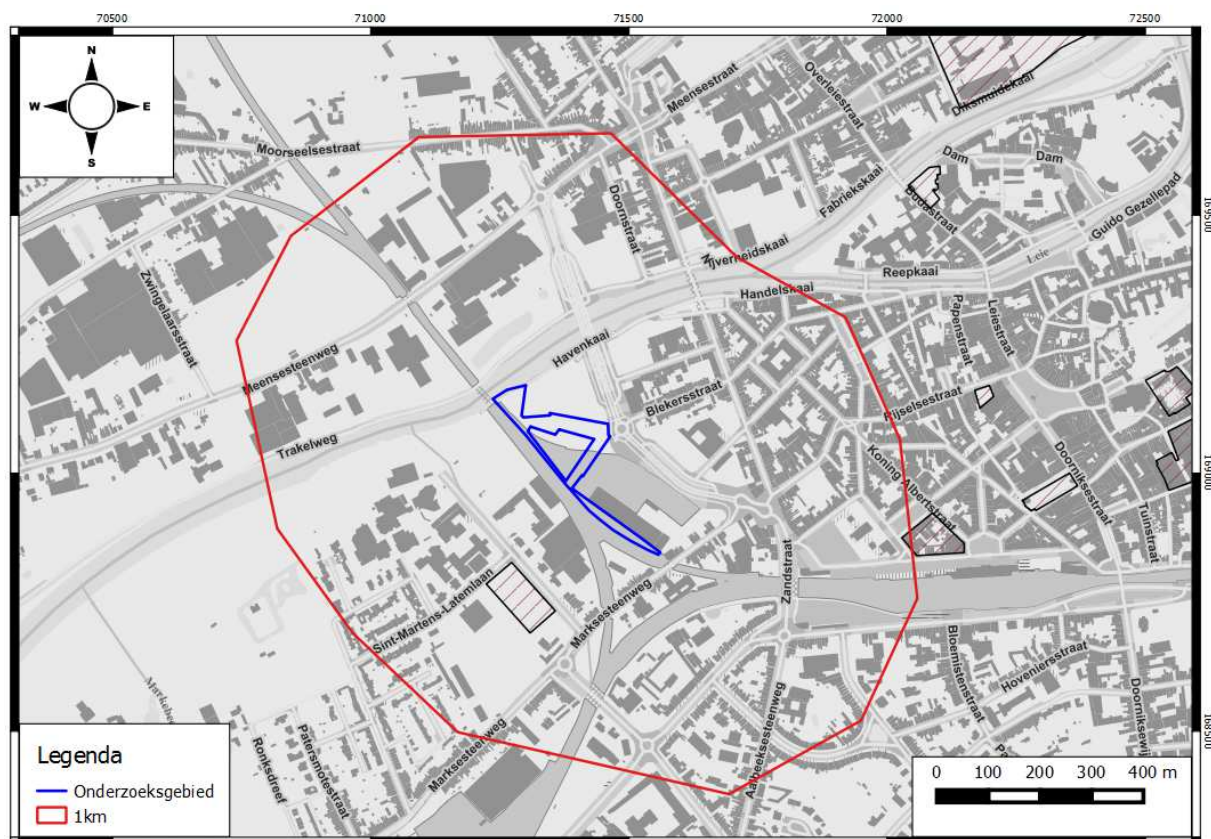
74937	Burg. Felix De Bethunelaan 1, Kortrijk.	Alleenstaande site met walgracht. Omgrachting en gebouw niet bewaard.	Late middeleeuwen
76943	Meensesteenweg 2, Kortrijk	Uiterste westpunt van de moderne vesting Kortrijk (1577/1578 tot 1782) : - Gracht met bastion (Meense- of Bissegemsepoort) - Vondstconcentratie aardewerk in bovengenoemde gracht: gezichtskruik (ca. 1475-1525) en kamerpot (1664) met medaillons en kobaltblauwe beschildering, 296 fragmenten van hielpijpen (Gouda, 1620/1650 en 1950), munten (1597-1905). - Losse metaalvondst in bovengenoemde gracht: 2 loden lakzegels en smeltkroes. - Vondstenconcentratie van munten in bovengenoemde gracht: 8 munten.	Nieuwe tijd (16 ^{de} eeuw)
156656	Meensesteenweg zn. Kortrijk.	Schorsmolen: 16 ^{de} eeuwse molen. Tussen 1578 en 1609 moest de molen verplaatst worden en stond hij in de binnenstad op het bastion achter de Sint-Amandsproosdij	Nieuwe Tijd (16 ^{de} – 17 ^{de} eeuw)
156700	Aalbeeksesteenweg zn. Kortrijk.	Hondsmolen: 16 ^{de} eeuwse staakmolen/oliemolen	Nieuwe Tijd (16 ^{de} eeuw)
156778	Marksesteenweg zn. Kortrijk.	Weemolen/Weidemolen: 17 ^{de} eeuwse staakmolen. Het was eerst een graanmolen en later een oliemolen.	Nieuwe Tijd (17 ^{de} eeuw)
156790	Moorselestraat zn.	Molen Kortrijk: 17 ^{de} eeuwse molen.	Nieuwe Tijd (17 ^{de} eeuw)

Figuur 49: Overzichtstabel met CAI-locaties.

4.2.4 HISTORISCHE STADSKERN

Zoals eerder aangehaald bevindt de historische stadskern van Kortrijk (ID 140006) zich ten oosten van het onderzoeksgebied. Deze stadskern is ook opgenomen als een vastgestelde archeologische zone (ID: 11899). De ontwikkeling van Kortrijk en de stadskern werden reeds besproken onder de historische situering (cfr. 4.1).

4.2.5 INVENTARIS GEBIEDEN WAAR GEEN ARCHEOLOGIE TE VERWACHTEN VALT (GGA)

Figuur 50: GRB met aanduiding van de zones waar geen archeologie te verwachten valt (gearceerd), binnen straal van 1km (rood) rond het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geoportaal 2017).

Op ca. 190m ten zuidwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich een zone van ca. 635m² groot waar geen archeologie te verwachten valt. Omwille van de afstand tot het onderzoeksgebied is deze zone echter weinig relevant.

4.2.6 BESTAND VERDWENEN MOLENS BELGIË

Er zijn geen bestaande molens gekend in een straal van 1km rondom het onderzoeksgebied. De inventaris van Molenecho's geeft echter een groot aantal verdwenen molens voor het gebied.

Locatie	Beschrijving	Datering
Meensestraat, Kortrijk	Ankermolen/Overleiemolen/Molen aan de Sint-Jansput: Houten staakmolen, korenmolen. Gebouwd vóór 1555. Gesloopt door de Fransen in 1794 om plaats te maken voor artillerie op de wallen. Vervolgens herbouwd. Definitief gesloopt in 1867.	16 ^{de} eeuw (?) - 1867
Meensesteenweg 82, Kortrijk	Schorsmolen/Schransmolen/Scheusmolen/Scheursemolen: Houten staakmolen met open voet, schorsmolen. Gebouwd in 1550. Afgebroken om plaats te maken voor de uitbreiding	1550-1880

	van de Kortrijkse verdedigingsgordel in 1578. Tijdelijk verplaatst naar het bastion achter de Sint-Amandsproosdij alvorens terug op zijn oorspronkelijke plaats opgebouwd te worden. Omgewaaid tijdens een storm in 1800 en heropgericht. Vervolgens afgebrand in 1880.	
Spoorweglaan Kortrijk.	Heilige Geestmolen: Houten staakmolen met open voet, korenmolen. Gebouwd vóór 1370 en gesloopt tussen 1831 en 1834.	14 ^{de} eeuw (?) – 19 ^{de} eeuw
Burgemeester Tayaertstraat Kortrijk.	Broelmolen: Houten staakmolen met open voet, korenmolen. Opgericht rond 1401 en verdwenen tussen 1750 en 1775.	15 ^{de} eeuw (?) – 18 ^{de} eeuw
Meensesteenweg 182, Bissegem.	Stampkot Vandecasteele/Oliewindmolen: Houten staakmolen met open voet, oliemolen. Gebouwd vóór 1694 en gesloopt in 1868.	17 ^{de} eeuw (?) - 1868
Meensestraat, Kortrijk	Bissegemsepoortmolen: Houten staakmolen, korenmolen. Gebouwd vóór 1580. Rond 1635 heropgericht als buskruitmolen. Gesloopt tussen 1822 en 1825.	16 ^{de} eeuw – 19 ^{de} eeuw
Hazelaarstraat, Kortrijk	Hazelaremolen/Hazelaarmolen: Houten staakmolen, korenmolen. Gebouwd vóór 1454 op de Kortrijkse stadswallen. In 1652 omvergewaaid tijdens een storm maar waarschijnlijk meteen heropgericht. In 1794 gesloopt door de Fransen om plaats te maken voor artillerie en daarna nooit heropgericht.	15 ^{de} eeuw (?) - 1794
Meensesteenweg, Kortrijk.	Hospitaalmolen/Spitaalmolen/Stampkotmolen: Houten straakmolen met open voer, koren- en oliemolen. Gebouwd vóór 1361 als korenmolen. Tussen 1570-1580 gesloopt door de geuzen en heropgebouwd als oliemolen. Later ook terug gebruikt als graanmolen. Er werd een stoommachine geïnstalleerd in 1856. De molen werd uiteindelijk in 1872 gesloopt.	14 ^{de} eeuw (?) tot 1872
Marksesteenweg Kortrijk.	Steenbruggemolen/Steenbrugmolen: Houten staakmolen, oliemolen. Gebouwd vóór 1361 en gesloopt in 1860.	14 ^{de} eeuw (?) - 1860
Marksesteenweg 13, Kortrijk.	Weidemolen/Weemolen/Wedemolen: Houten staakmolen, korenmolen. Gebouwd vóór 1667 en gesloopt in 1870.	17 ^{de} eeuw (?) - 1870

Meensesteenweg 80, Kortrijk.	Oliemolen Bysschaert/Oliemolen Vanlerberghe: Houten staakmolen, oliemolen. Gebouwd tussen 1775 en 1825. Gesloopt in 1864.	18 ^{de} /19 ^{de} eeuw - 1864
Aalbeeksesteenweg, Kortrijk.	Hondskot/Hondskotmolen: Houten staakmolen, oliemolen. Gebouwd in 1545. Verwoest in 1792 door de Franse inval.	1545 - 1792
Hoveniersstraat, Kortrijk	Schorsmolen van Hoogmosscher/ Nieuwe Molen/ Nieuw-Molen: Houten staakmolen, koren-, olie- en runmolen. Gebouwd vóór 1467. Afgebrand bij de Franse inval van 1792.	15 ^{de} eeuw (?) - 1792
Condédreef 1, Kortrijk.	Houten staakmolen, koren- en oliemolen. Gebouwd vóór 1361. Vernield in 1580 tijdens de Troebelen en heropgericht als oliemolen. In 1796 werd de molen verplaatst naar de Brugsesteenweg te Kuurne.	14 ^{de} eeuw (?) - 1796

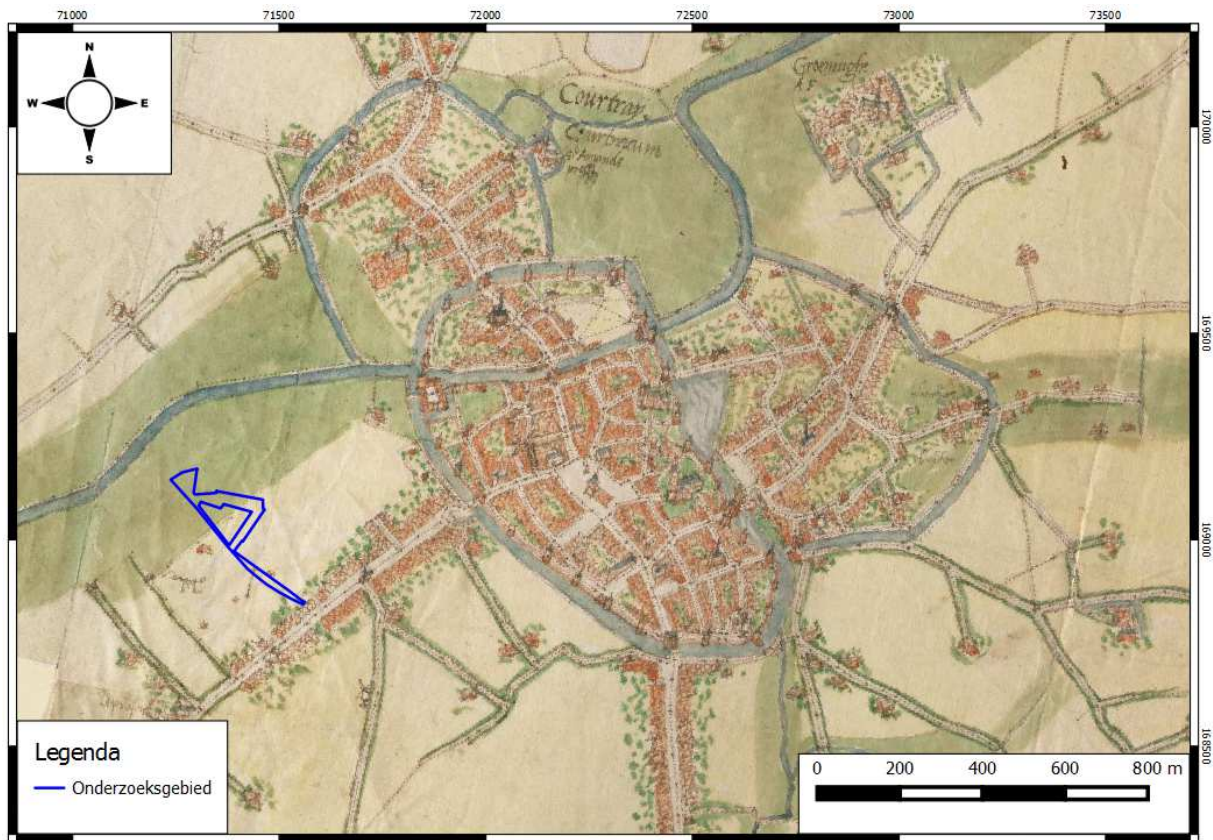
Figuur 51: Overzicht van verdwenen molens in een straal van 1km.

4.2.7 ANDERE HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE BRONNEN

In 2013 werd door All-Archeo een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de Houtmarkt te Kortrijk. Deze site bevindt zich ca. 1,2km ten oosten van het onderzoeksgebied. Hierbij werden een ophogingspakket en nivelleringspakket aangetroffen en muurresten en sporen uit de Nieuwe tijd. Hoewel er geen sporen werden teruggevonden die tot de middeleeuwen gedateerd konden worden bevond er zich wel vondstmateriaal uit de volle of late middeleeuwen tussen het materiaal uit de Nieuwe Tijd. Voor dit terrein werd op basis van het proefsleuvenonderzoek de vrijgave van het terrein geadviseerd door de uitvoerders (Bruggeman et al. 2013: rapport 133 p30-41).

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

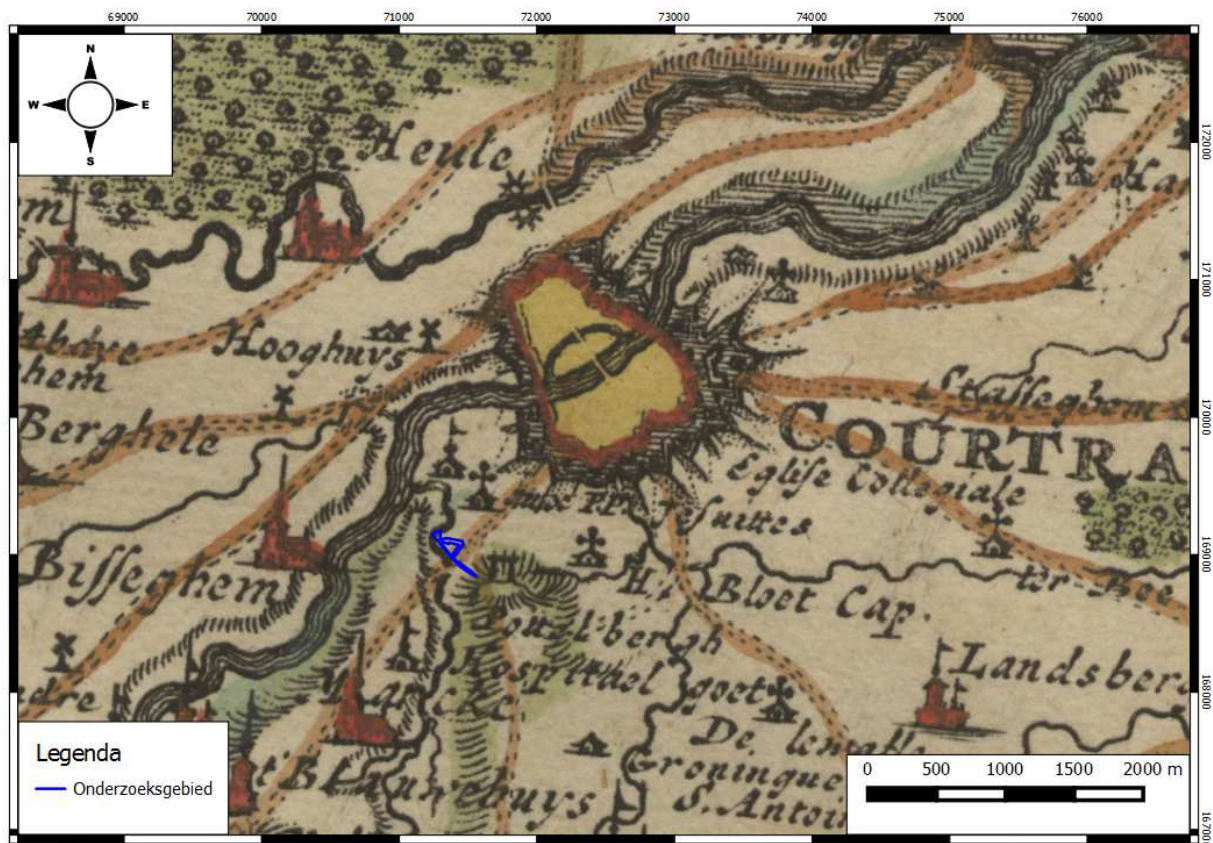
4.3.1 DEVENTERKAART (CA. 1555-1565)

Figuur 52: Deventerkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Koninklijke Bibliotheek van België 2017).

De kaart van Cortrycke door Jacob van Deventer toont dat het onderzoeksgebied in de 16de eeuw ten westen van de versterkingen van Kortrijk lag, tussen de Leie en een weg met bebouwing die toegang gaf tot een van de stadspoorten. Deze weg is mogelijk een voorloper van de huidige Magdalenastraat. Ten noorden van de Leie en ten zuiden en westen van het onderzoeksgebied zijn verschillende windmolens aanwezig.

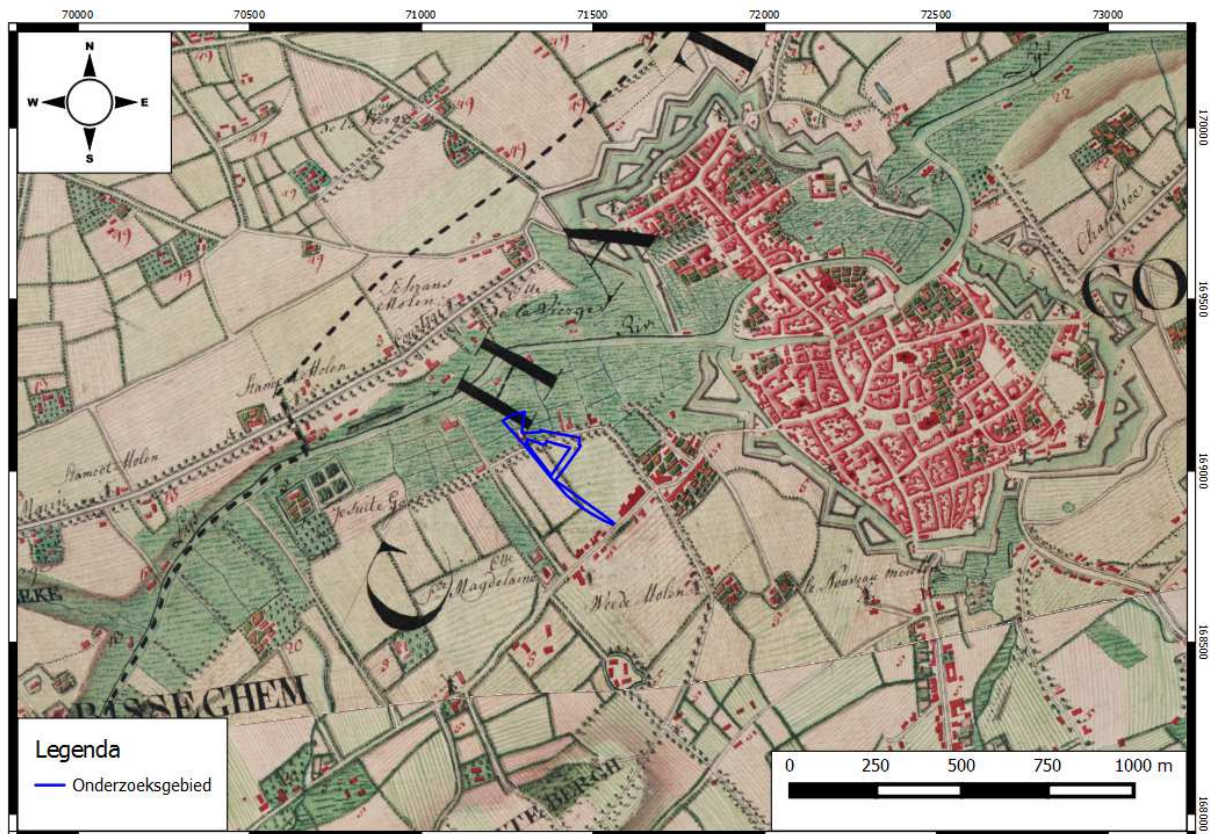
4.3.2 FRICKKAART (CA. 1712)

Figuur 53: Frickkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Ook op de Frickkaart is te zien dat het onderzoeksgebied ten westen van Kortrijk ligt. Direct ten noorden van het onderzoeksgebied staat een gebouw van de Jezuïetenbroeders (P.P. Jesuittes). Verder naar het noorden toe liggen de Pottelberg en het gehucht Heule. Naar het zuiden ligt een hospitaal. Nog verder naar het zuiden staat Bisseghem aangegeven. Deze kaart vermeldt ook de Heilige Bloedkapel ten zuiden van Kortrijk en een kapittelkerk (Eglise collégiale). Er zijn eveneens verscheidene molens afgebeeld maar deze worden niet bij naam genoemd.

4.3.3 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

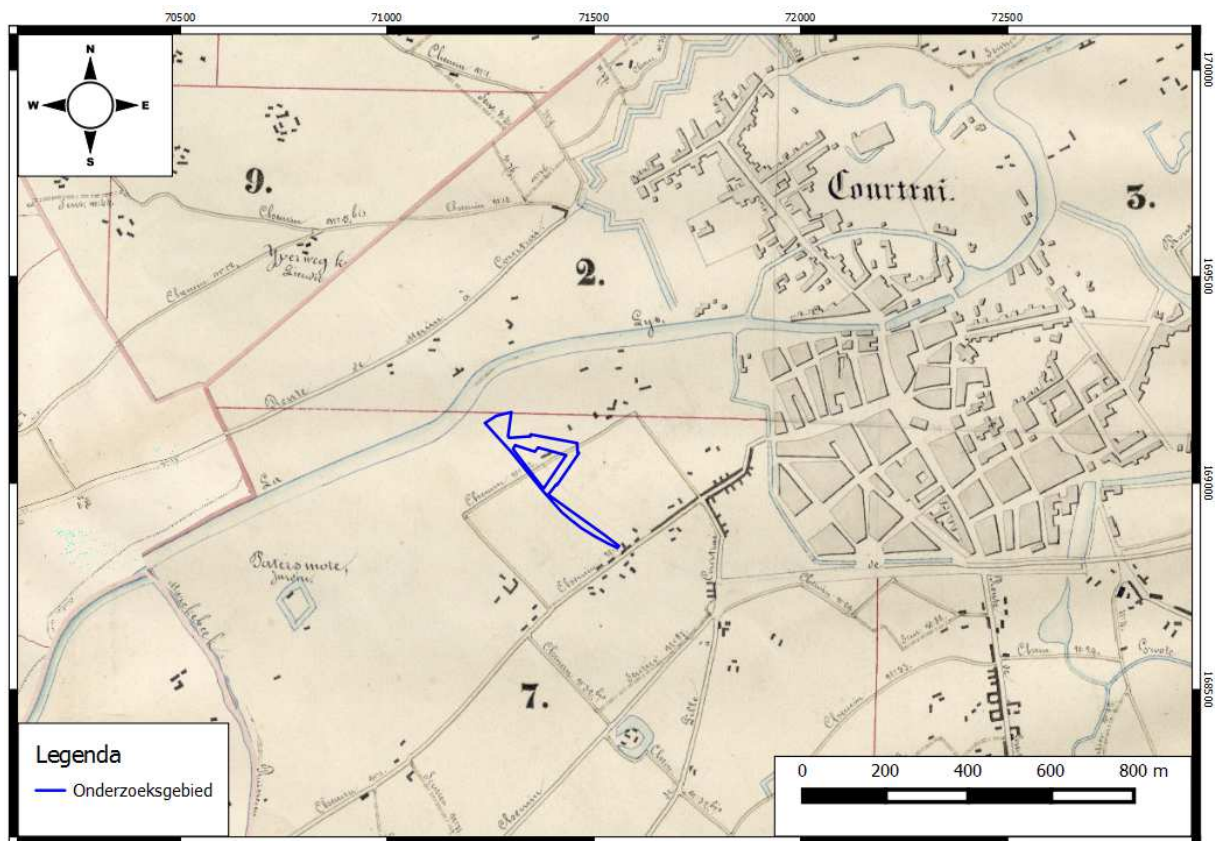

Figuur 54: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

Net als de Deventerkaart geeft de Ferrariskaart aan dat het onderzoeksgebied zich tussen de Leie en een toegangsweg naar Kortrijk bevond. De stadsmuur staat hier echter niet meer op aangeduid. De Leie bevond zich echter verder naar het noorden toe hetgeen aangeeft in welke mate de loop van deze rivier veranderd is sinds de 18de eeuw. Het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied lag op percelen nabij de rivier die als weiland gebruikt werden en van elkaar gescheiden werden door perceelsgrachtjes. Het zuidoostelijke deel bevond zich op akkerland dat met hagen van elkaar gescheiden werd.

Beide delen van het onderzoeksgebied werden van elkaar gescheiden door een weg die er van west naar oost doorloopt alvorens naar het zuiden af te buigen. Aan de zuidzijde grenst het onderzoeksgebied aan een weg met relatief veel bebouwing. In de omgeving zijn meerdere molens terug te vinden waaronder: le Nouveau Moulin, Weede Molen, Schrans Molen, Stamcotemolen en de Bisseghem Molen. Ten westen van het onderzoeksgebied ligt een gebouw met moestuintjes, een boomgaard en een parkje. Dit geheel wordt aangeduid onder de naam "Jesuite Gaet". Het toponiem Magdelaine is reeds aanwezig op de kaart, de huidige Magdalenastraat verwijst hier waarschijnlijk naar. Het toponiem Bisseghem dat op de Frickxkaart stond komt op deze kaart terug.

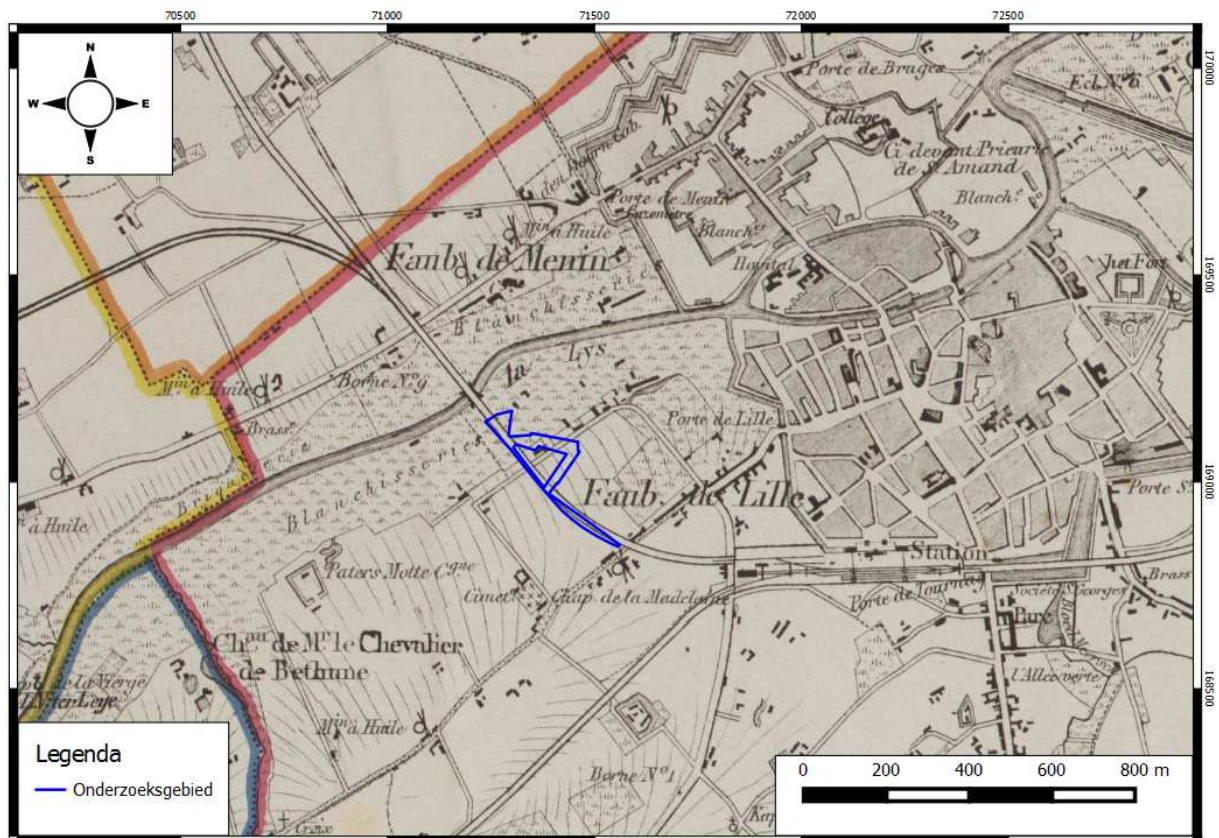
4.3.4 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

Figuur 55: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

Op de Atlas der Buurtwegen loopt er nog steeds een weg van west naar oost door het onderzoeksgebied. De loop ervan is echter licht gewijzigd. De bewoning langsheen de weg ten zuiden van het onderzoeksgebied is licht toegenomen. Ten westen van het onderzoeksgebied ligt de omwalde site van Patersmote. Dit komt vermoedelijk overeen met de Jesuite Gaet die op de Ferraris Kaart stond. Naar het zuiden ligt nog een tweede site met omwalling en bebouwing maar deze wordt niet bij naam genoemd. De Leie ligt op deze kaart al dichter tegen het onderzoeksgebied aan en wordt aangeduid met de naam “La Lijs”.

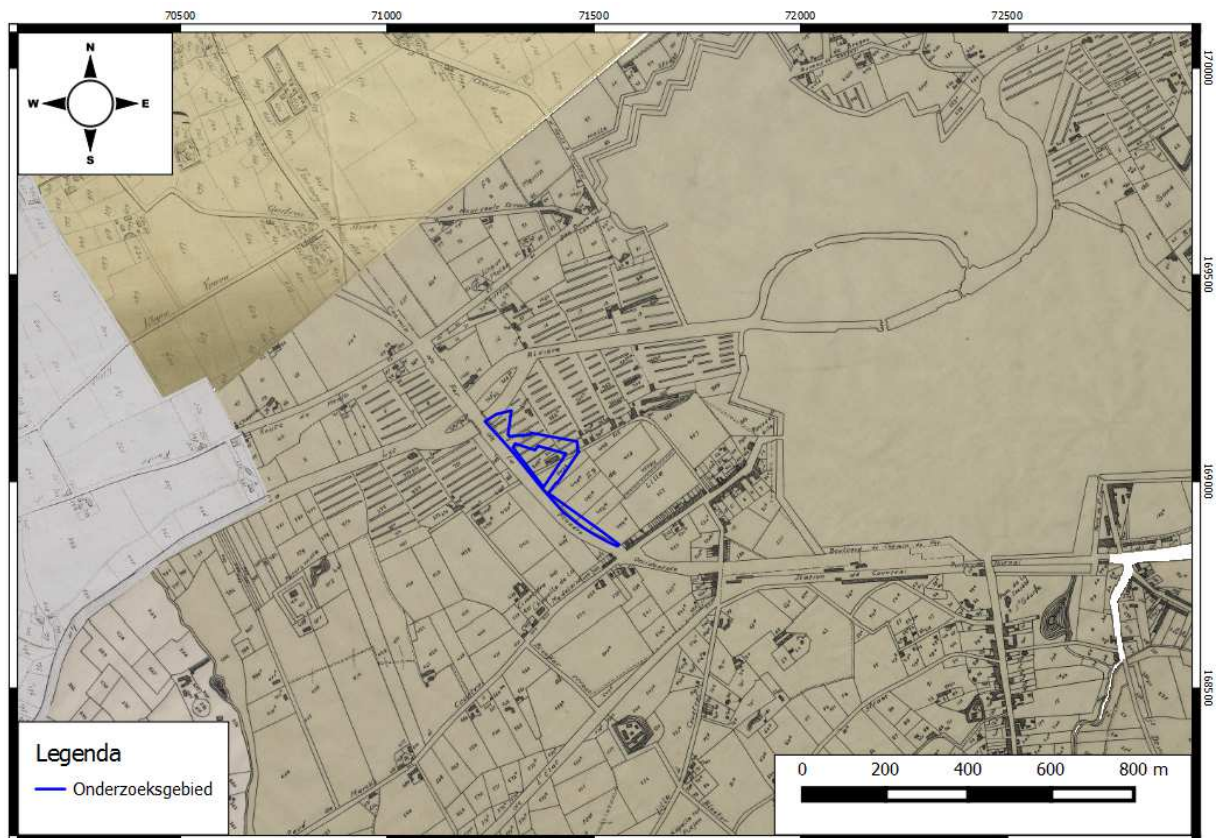
4.3.5 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

Figuur 56: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

De grootste verandering die zichtbaar is op de Vandermaelenkaart is de aanleg van de spoorweg tegen het onderzoeksgebied en in de directe omgeving samen met de bouw van het station van Kortrijk. De twee omwalde sites –Waaronder de Patersmote- die op de Atlas der Buurtwegen aanwezig zijn, staan ook nog aangegeven op de Vandermaelenkaart. Direct ten westen van het onderzoeksgebied staan een kerkhof en de kapel “Chapelle de la Madeleine” aangeduid.

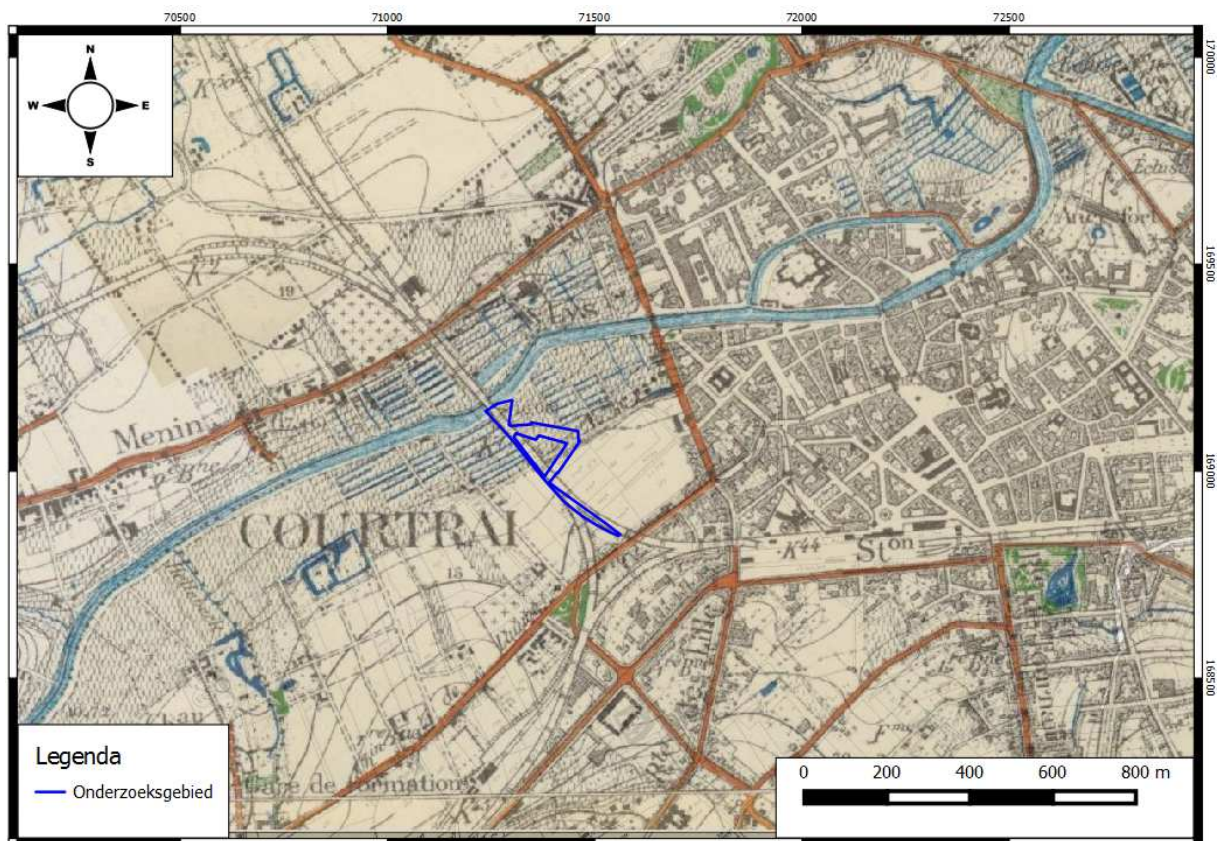
4.3.6 POPPKAART (CA. 1842-1879)

Figuur 57: Popp-kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (Geopunt 2016)

Op de Popp-kaart ligt het noordelijke deel van het onderzoeksgebied zich tegen de Leie. Het kerkhof en de kapel van de Heilige Madelaine staan ook op deze kaart nog. Overigens is de bewoning in de omgeving toegenomen, het onderzoeksterrein blijft echter nagenoeg volledig onbebouwd. Op het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is een systeem van parallelle grachtjes aangebracht.

4.3.7 TOPOGRAFISCHE KAART UIT 1939

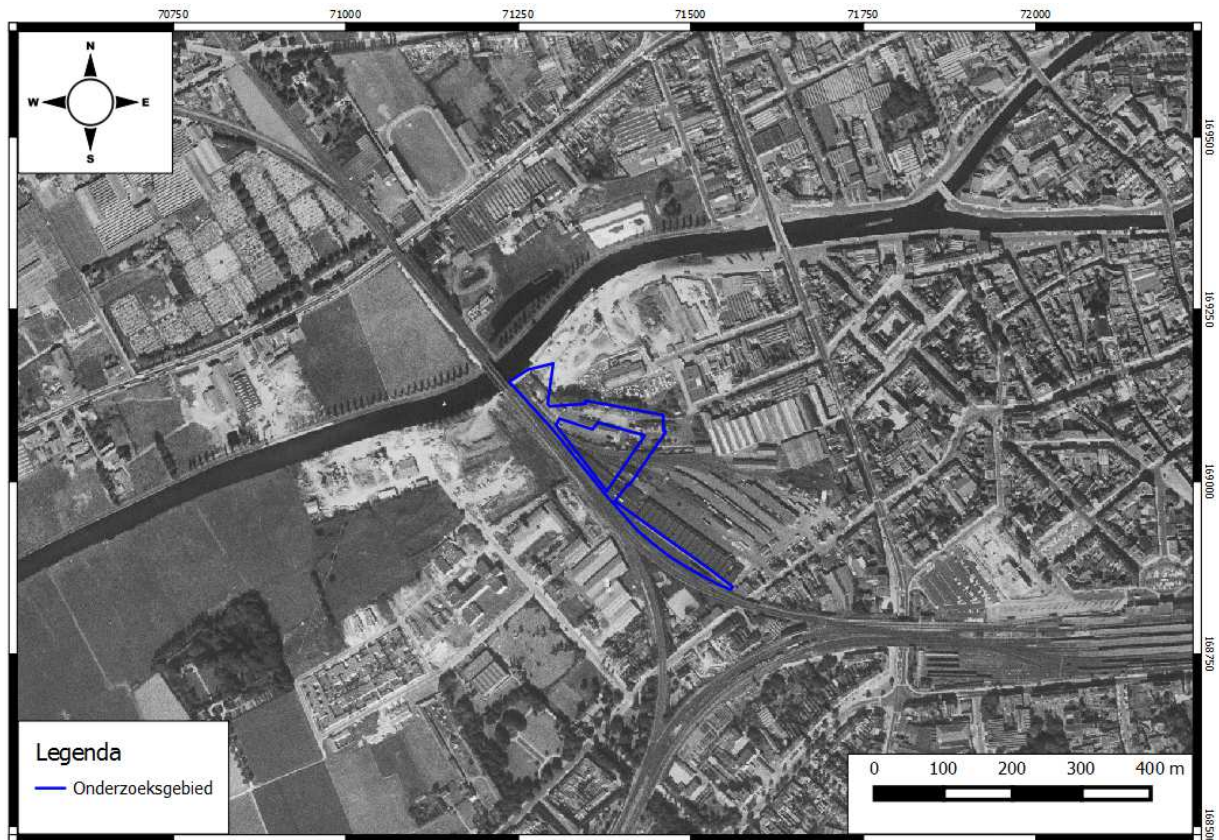

Figuur 58: Topografische kaart van België uit 1939 (bron: NGI 2017).

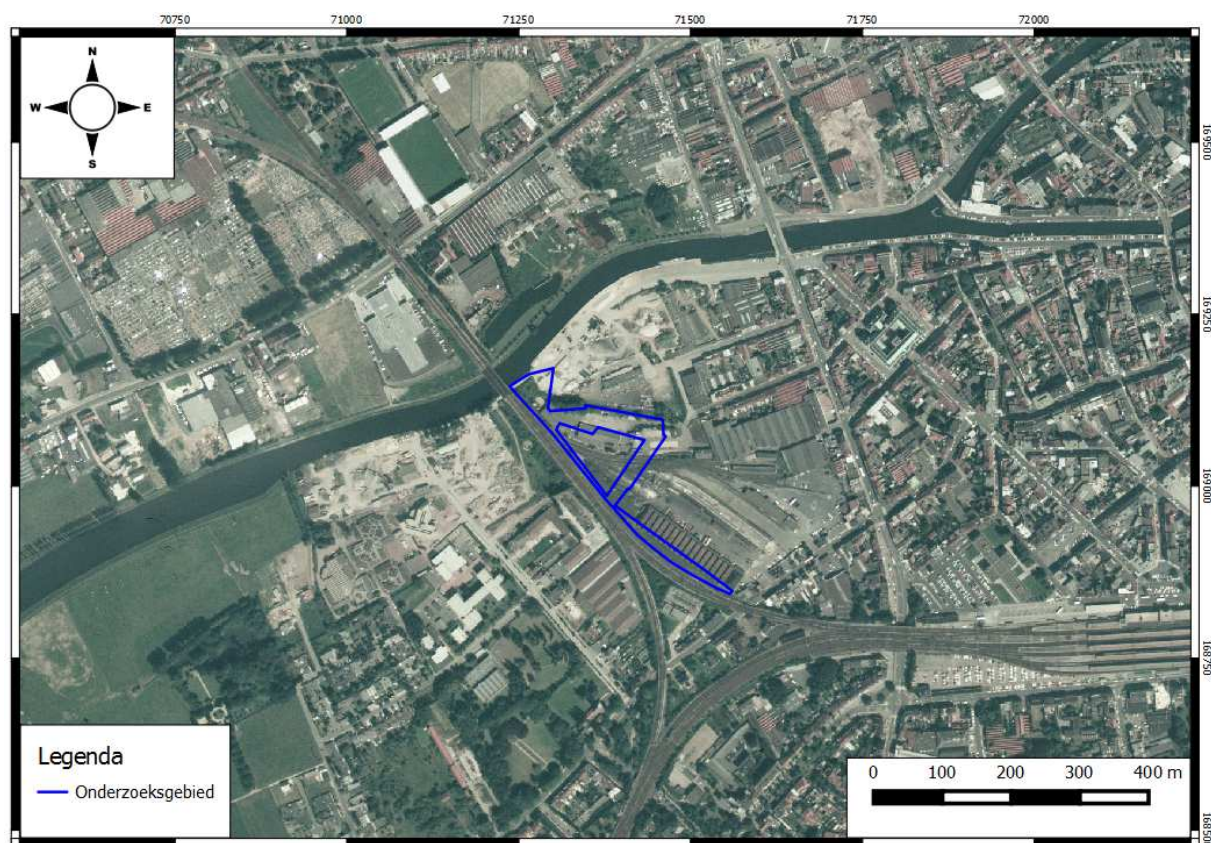
De Kaart uit 1939 geeft grotendeels dezelfde situatie weer als de Popp-kaart. Het zuidelijke deel bevindt zich nog steeds in een zone met verscheidene parallelle grachten terwijl het zuidelijke deel nagenoeg volledig onbebouwd is. In het westen staat de omgrachtte Patersmoten aangegeven. Het kerkhof en de kapel staan echter niet op deze kaart. Tot slot is de bebouwing van de stadskern verder uitgebreid tot net ten oosten van het onderzoeksterrein.

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

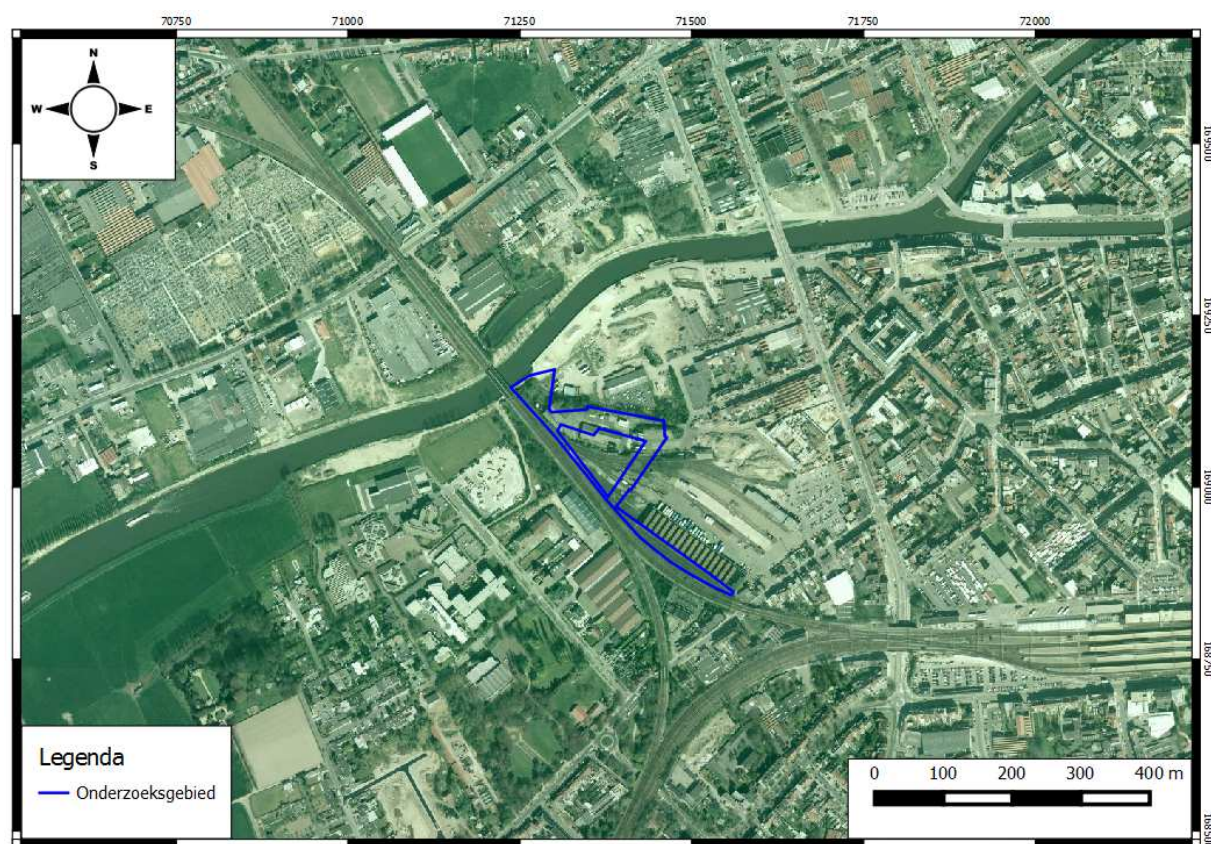
De opnames uit 1971, 1979-1990 en 2000-2003 tonen dat het onderzoeksgebied een grote verandering heeft doorgemaakt sinds 1939. Het terrein is nagenoeg volledig verhard en wordt ingenomen door loodsen en infrastructuur van de spoorwegen. Rondom het volledige studiegebied is de bebouwing sterk toegenomen. Op de recente opname uit 2013-2015 is te zien dat het terrein grotendeels braak is komen te liggen en dat de bebouwing die op de eerdere foto's aanwezig was verdwenen is met uitzondering van de loods die tegen de locatie van de spoorwegtuin ligt.

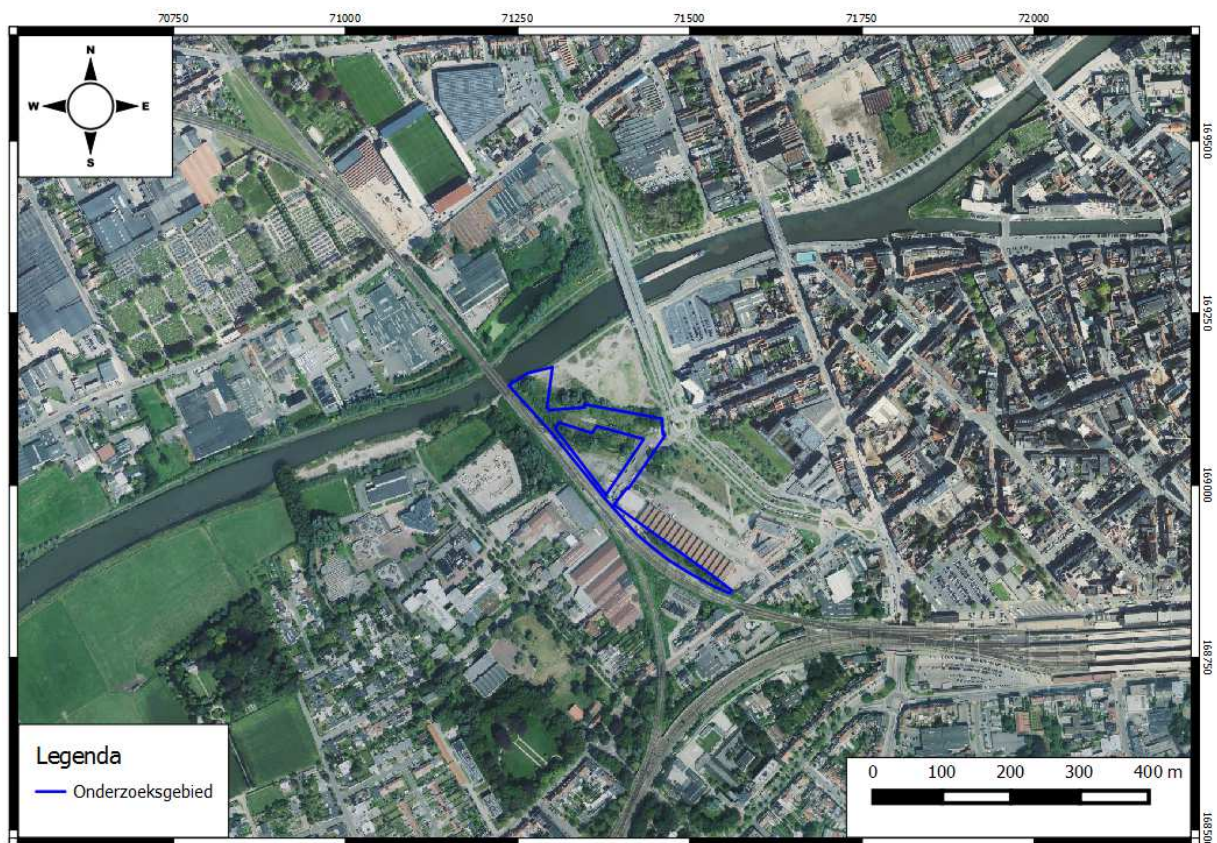
Figuur 59: Orthofotomosaïek uit 1971 (kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

Figuur 6o: Orthofotomozaïek uit 1979-1990 (kleinschalige zomeropnamen, kleur) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

Figuur 36: orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschalige winteropnamen, kleur) met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 61: Orthofotomozaïek uit 2016 (middenschalige winteropnamen, kleur) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw). (Bron: Geopunt 2016)

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van de landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied. Het onderzoeksgebied bevindt zich in de vlakte van de Vlaamse Vallei, nabij de Leie, ten westen van de historische stadskern van Kortrijk. Op basis van gekende vondsten kon vastgesteld worden dat er in de omgeving van Kortrijk reeds in het paleo-, meso- en neolithicum sprake was van menselijke aanwezigheid. Ook uit de Bronstijd en de IJzertijd zijn er vondsten gekend die wijzen op een menselijke aanwezigheid. De Aard en omvang ervan zijn echter nog onduidelijk. Vanaf de Romeinse periode groeit de bewoning te Kortrijk uit tot een Vicus ergens in de eerste helft van de eerste eeuw na Christus. Deze vicus blijft gedurende de hele Romeinse periode bestaan en zal in de middeleeuwen overgaan in een middeleeuwse municipium.

In de middeleeuwen groeit Kortrijk uit tot een stad die in de 13de eeuw ook effectief stadsrechten verwerft. In de komende eeuwen groeide de stad verder uit onder impuls van de bloeiende textielindustrie. De stad had in deze periode echter ook te lijden onder verscheidene oorlogen en bezettingen door het Franse leger. Dit resulteerde in verschillende fasen waarbij versterkingen werden aangelegd en vernietigingsfasen waarin deze versterkingen en delen van de stad verwoest werden. Bovendien werd de stad ook hard getroffen door pest- en cholera-uitbraken waarbij het bevolkingsaantal sterk terug viel. Desondanks wordt de stad telkens heropgebouwd en ontwikkelde zich naast de textielnijverheid ook een bloeiende dakpannen- en bakstenenindustrie. Tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog werd de stad sterk beschoten en gebombardeerd waardoor uitgebreide herstellingswerken nodig waren. Dit resulteerde in het uitgebreide aantal bouwkundige erfgoedrelicten uit het interbellum die aanwezig zijn in de omgeving van het onderzoeksgebied. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn voornamelijk archeologische resten uit de late middeleeuwen en de Nieuwe Tijd gekend. Dit is vermoedelijk te wijten aan het feit dat het onderzoeksgebied voor het grootste deel van de geschiedenis buiten de stadskern van Kortrijk heeft gelegen en er daardoor ook minder bij betrokken was.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Vondsten in Kortrijk en omgeving tonen dat er reeds in de steentijd sprake was van een menselijke aanwezigheid in de omgeving van Kortrijk. Er zijn eveneens sporen van menselijke activiteiten uit de metaaltijden, maar de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid uit deze perioden is nog onduidelijk. In de eerste eeuw na Christus ontwikkeld zich een Romeinse vicus te Kortrijk die gedurende de rest van de Romeinse periode blijft bestaan alvorens in de middeleeuwen verder te gaan als een municipium. In de volgende eeuwen breidt de stadskern van Kortrijk zich verder uit en ontwikkeld er zich een bloeiende textielnijverheid.

Hoewel het onderzoeksgebied zich buiten de historische stadskern bevindt en bijgevolg in beperkte mate betrokken was bij de ontwikkeling ervan, is er toch een duidelijk archeologisch potentieel aanwezig ter hoogte van het onderzoeksgebied. De locatie van het onderzoeksgebied nabij de rivier is immers aantrekkelijk voor menselijke occupatie vanaf de steentijd. Bovendien was de oppervlakte van de Romeinse vicus groter dan deze van de middeleeuwse stad waardoor de activiteiten in de Romeinse periode zich kunnen hebben uitgestrekt tot de locatie van het onderzoeksgebied. Er zijn uit deze

perioden echter geen vondsten gekend in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (<1km). Dit mag echter niet gezien worden als bewijs voor de totale afwezigheid ervan.

De meeste archeologische resten uit de omgeving van het onderzoeksgebied dateren uit de middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Het historische kaartmateriaal geeft aan dat het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving vanaf de 16de eeuw nabij een toegangsweg tot Kortrijk lag waarlangs zich relatief veel bebouwing situeerde. Deze bebouwing breidt zich in de daaropvolgende eeuwen langzaam verder uit. Er bestaat bijgevolg een potentieel op het aantreffen van archeologische resten uit de steentijd, Romeinse Periode, middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd. De vraag is echter in welke mate eventueel aanwezige resten bewaard zijn gebleven ter hoogte van het onderzoeksgebied:

- Het onderzoeksgebied ligt al zeker sinds 1971 onder het industriegebied langs de spoorweg. En bevindt zich bijgevolg volledig op OB-bodems. De aangebrachte verhardingen, bebouwing en andere infrastructuur hebben de ondergrond ongetwijfeld verstoord. De mate van verstoring en de diepte tot waar deze reikt is echter niet geheel duidelijk maar er kan gesteld worden dat de verstoring tot zeker 30cm diep reikt.
- Het onderzoeksgebied bevindt zich grotendeels op zones waarop bodemsanering nodig is. Verschillende zones waarop calamiteiten plaatsvonden werden reeds gesaneerd in 2009. In 2016 werden er nieuwe ontgravingszones afgebakend ter hoogte van de spoorwegtuin, het notenbos, en delen van de doorsteek, het balkon en de zandberg. In deze zones moet het terrein tot ca. 2,5m diep weggegraven worden. Dit is veel dieper dan de geplande uitgravingen voor de omgevingsaanleg. Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem kan niet uitgevoerd worden alvorens deze bodemsanering heeft plaatsgevonden omwille van veiligheids- en gezondheidsrisico's.
- De spoorwegtuin bevindt zich grotendeels in een zone die al ca. 1m diep afgegraven werd.
- Een eerdere archeologienota die werd opgesteld voor de zone van het zwembad toonde aan dat deze werken in reeds geroerde grond zouden plaatsvinden. Aangezien het onderzoeksgebied direct aan het zwembad grenst is er een goede kans dat het onderzoeksgebied ook grond die reeds diepgaand verstoord werd ligt.
- Boringen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (<50m) geven aan dat de bovenste 1,5 – 3m van de bodem verstoord en aangevuld werd.

Wanneer bovenstaande argumenten in acht worden genomen dan blijkt dat de kans op het aantreffen van archeologische resten ter hoogte van het onderzoeksgebied klein is. Bovendien moet er rekening mee gehouden worden dat er ter hoogte van het onderzoeksgebied een diepgaande vervuiling van de ondergrond geconstateerd werd. Verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem zou bijgevolg de nodige veiligheids- en gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Bijgevolg weegt, bij een kosten-baten analyse, het geringe potentieel tot kennisvermeerdering niet op tegen de kosten en risico's die verder onderzoek met zich meebrengen. Bijgevolg adviseren wij geen verder onderzoek voor het volledige onderzoeksgebied.

5.3 SAMENVATTING

Naar aanleiding van de inrichting van het openbaar domein "Kortrijk Weide" voerde ABO een bureauonderzoek uit voor zones waar omgevingsaanleg gepland is. Het onderzoeksgebied bevindt zich net ten westen van de stadskern van Kortrijk, tussen de Leie, de Burgemeester Lambrechtlaan, de Magdalenastraat, en de spoorweg Brugge – Kortrijk. Op basis van de ontstaansgeschiedenis van

Kortrijk was er mogelijk reeds sprake van menselijke activiteit ter hoogte van het studiegebied in de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse Periode, de middeleeuwen, en de Nieuwe Tijd. Bovendien bevindt het onderzoeksgebied zich nabij water waardoor het een aantrekkelijke locatie voor menselijke bewoning vormde. Daarnaast geeft het historische kaartmateriaal aan dat het onderzoeksgebied in de 15de eeuw reeds aan een weg met bebouwing lag die toegang de stad Kortrijk gaf. Op deze kaarten is eveneens te zien dat er een groot aantal windmolens in de omgeving van het terrein lag.

In de 19de eeuw werd het onderzoeksgebied deels gebruikt als bleekweide voor de Kortrijkse textielnijverheid. Dit leidde tot de aanvoer van een laag met zware metalen vervuilde kalk. In de 20ste eeuw wordt het terrein ingericht als industrieterrein en worden er verhardingen, gebouwen en andere infrastructuur aangebracht. Op verschillende locaties worden vaten met minerale oliën opgeslagen. Bodemonderzoek van het terrein bracht aan het licht dat deze industriële activiteiten voor een diepgaande verontreiniging van de bodem met zich heeft meegebracht. Bijgevolg moeten delen van het onderzoeksgebied diepgaand (tot ca. 2,5m) afgegraven worden om de grond te saneren.

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat er potentieel archeologische resten ter hoogte van het onderzoeksgebied aanwezig zijn. De kans dat deze echter bewaard zijn gebleven is redelijk klein aangezien de industriële activiteiten in recente perioden voor een uitgebreide verstoring van het onderzoeksgebied hebben gezorgd. Boringen in de directe omgeving van het studiegebied tonen aan dat de bodem doorgaans tot min. 1,5m diep verstoord en opgevuld werd. Daarnaast moeten grote delen van het onderzoeksgebied nog bijkomend verstoord door de bodemsaneringswerken waarbij de bodem tot ca. 2,5m onder het maaiveld word afgegraven.

Aangezien de omgevingsaanleg enkel voorziet in uitgravingen van beperkte diepte (ca. 30cm) en het onderzoeksgebied op grote diepte word verstoord door de bodemsanering, is het potentieel tot kennisvermeerdering hier laag. Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem kan niet uitgevoerd worden alvorens deze bodemsanering heeft plaatsgevonden omwille van veiligheids- en gezondheidsrisico's. Rekening houdende met deze argumenten valt verder onderzoek niet te verantwoorden. Wij adviseren bijgevolg dat dit onderzoeksgebied vrijgegeven wordt.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		30 maart 2017
Patrick Hambach	Director		30 maart 2017
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		30 maart 2017
Jan Coenaerts	Senior Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		30 maart 2017
Anouk Van der Kelen	Senior Archeoloog/ Projectmanager		30 maart 2017

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

Bruggeman J., Reyns N. en Van Celst M., 2013, Archeologisch vooronderzoek Kortrijk – Houtmarkt Site Sint-Niklaasziekenhuis. *Rapporten All-Archeo bvba* 133, Bornem.

CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 9 maart 2017).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2016

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 9 maart 2017).

Bogemans F., 2007, *Kaartblad 29 Kortrijk. Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest*. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Eeckhout S., 2016, *Technisch verslag bij grondverzet. Kortrijk Weide – Fase 1*. Tractebel Engineering N.V., Gent.

Geoportaal Vlaanderen 2016: inventarissen (Landschapsatlas, Gebieden geen archeologie) [Online], <https://geo.onroenderfgoed.be/> (geraadpleegd op 9 maart 2017)

Geopunt Vlaanderen 2016: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Luchtfoto 1970, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 29 maart 2017)

Geopunt Vlaanderen 2016: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 9 maart 2017)

Geopunt Vlaanderen 2016: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 9 maart 2017)

Inventaris landschappelijk erfgoed: (ID 300291) [Online], <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300291> (geraadpleegd op 9 maart 2017)

Jacobs p., De Ceukelaire M., De Breuck W., en De Moor G., 1999, *Kaartblad 29 Kortrijk. Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams gewest*. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Koninklijke Bibliotheek België Digitale Bibliotheek: Deventer kaart Cortryke, [online], http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cp22090_nl.html (geraadpleegd op 9 maart 2017).

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 29 maart 2017)

Rijksmuseum Amsterdam Rijksstudio: Kortrijk ingenomen door de Malcontenten, [online], <https://www.rijksmuseum.nl/nl/zoeken/objecten?q=kortrijk&p=1&ps=12&st=OBJECTS&ii=8#/RP-P-OB-78.784-191,7> (geraadpleegd op 29 maart 2017)

Universoil, 2014, *Eerste gewijzigd, eerste gefaseerd bodemsaneringsproject: Kortrijk Weide te 8500 Kortrijk, deel terrein ter hoogte van Centrum voor Volwassen Onderwijsgebouw*. Universoil BVBA, Brussel.

Van Herzele H., 2009, Oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek voormalig station, I.O.V. Fonds voor Spoorweginfrastructuur Blekerstraat – Magdalenastraat (Weide) te 8500 Kortrijk. Projectnummer: 2787, Esher BVBA, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.